

29911

Bestrijding georganiseerde criminaliteit

Nr. 488

VERSLAG VAN EEN COMMISSIEDEBAT

Vastgesteld 2 oktober 2025

De vaste commissie voor Justitie en Veiligheid heeft op 10 september 2025 overleg gevoerd met de heer Van Oosten, minister van Justitie en Veiligheid, over:

- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 10 oktober 2024 inzake rapport Criminaliteit en rechtshandhaving 2023. Ontwikkelingen en samenhangen (Kamerstuk 33 173, nr. 25);
- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 29 november 2024 inzake aanwijzing van het Openbaar Ministerie over zelfmelden, medewerking en zelfonderzoek (Kamerstuk 29 911, nr. 453);
- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 3 december 2024 inzake voortgangsrapportage high-impact crimes 2024 (Kamerstuk 28 684, nr. 748);
- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 10 april 2025 inzake aanhouding van een advocaat in een strafrechtelijk onderzoek (Kamerstuk 29 911, nr. 467);
- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 16 april 2025 inzake aanpak aanslagen met explosieven (Kamerstuk 28 684, nr. 779);
- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 30 mei 2025 inzake beleidsreactie op WODC-onderzoek "Evaluatie Wet verruiming mogelijkheden bestrijding financieel-economische criminaliteit" (Wet Finec) (Kamerstuk 33 685, nr. 19);
- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 10 juni 2025 inzake halfjaarbrieven ondermijnende criminaliteit (Kamerstuk 29 911, nr. 469);
- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 13 juni 2025 inzake kroongetuigendossier (Kamerstuk 29 911, nr. 470);
- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 16 juni 2025 inzake WODC-rapport Explosieve handel. Dadertypen en aanpak van economische vuurwerkcriminaliteit (Kamerstuk 28 684, nr. 782);
- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 16 juni 2025 inzake jaarverslag van de Regionale Informatie en Expertise Centra

(RIEC's) en het Landelijk Informatie en Expertise Centrum (LIEC) 2024 (Kamerstuk 29 911, nr. 471);

- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 18 juni 2025 inzake evaluatie Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) (Kamerstuk 36 600-VI, nr. 158);

- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 20 juni 2025 inzake anticorruptieaanpak (Kamerstuk 29 911, nr. 472);

- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 27 juni 2025 inzake voortgang integrale aanpak cybercrime (Kamerstuk 26 643, nr. 1357);

- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 2 juli 2025 inzake jaaroverzicht 2024 Financial Intelligence Unit Nederland (Kamerstuk 29 911, nr. 473);

- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 4 juli 2025 inzake tweede voortgangsrapportage integrale aanpak online fraude (Kamerstuk 29 911, nr. 474);

- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 11 juli 2025 inzake voortgang versterking en vernieuwing stelsel bewaken en beveiligen 2025 (Kamerstuk 29 911, nr. 475);

- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 11 juli 2025 inzake verzamelbrief vuurwerk (Kamerstuk 28684, nr. 783);

- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 1 september 2025 inzake WODC-onderzoek naar de effecten van de civiele verboden op outlaw motorcycle gangs (Kamerstuk 29 911, nr. 476);

- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 2 september 2025 inzake onderzoeksrapport Ondergronds bankieren in relatie tot georganiseerde criminaliteit in Nederland (Kamerstuk 29 911, nr. 478);

- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 3 september 2025 inzake beleidsreactie op WODC-onderzoek naar ondermijnende criminaliteit in de persoonlijke verzorgingsbranche (Kamerstuk 29 911, nr. 479).

Van dit overleg brengt de commissie bijgaand geredigeerd woordelijk verslag uit.

De voorzitter van de commissie,

Pool

De griffier van de commissie,

Brood

Voorzitter: Pool

Griffier: Nouse

Aanwezig zijn acht leden der Kamer, te weten: Aardema, Boswijk, Koops, Michon-Derkzen, Mutluer, Van Nispen, Pool en Wijen-Nass,

en de heer Van Oosten, minister van Justitie en Veiligheid.

Aanvang 14.00 uur.

De voorzitter:

Dames en heren, een hele goede middag. Hartelijk welkom bij dit commissiedebat van de vaste Kamercommissie voor Justitie en Veiligheid. We gaan het hebben over criminaliteitsbestrijding, ondermijning en georganiseerde criminaliteit.

Allereerst een hartelijk woord van welkom aan de kersverse minister van Justitie en Veiligheid, de heer Van Oosten. Fijn dat u bij ons bent. Ik kijk uit naar het debat met u en de leden. U bent hier natuurlijk maandag ook al geweest. Het is dus niet uw eerste keer, maar u bent eigenlijk wel net nieuw op dit soort zaken.

Ook een hartelijk welkom aan onze leden. Omdat we om 17.00 uur weer uit deze mooie zaal moeten zijn, hebben zij vandaag vier minuten spreektijd. Het aantal interrupties is maximaal drie. De heer Van Nispen gaat ons iets eerder verlaten. Dat doet hij niet uit desinteresse; dat heeft te maken met zijn drukke werkagenda. Daarom geef ik hem bij dezen snel het woord.

De heer Van Nispen (SP):

Dank u wel, voorzitter. Inderdaad mijn excuses aan eenieder. Ik kan straks niet bij de beantwoording door de minister zijn, maar vanuit mijn fractie zal worden meegeluisterd. Overigens zijn dit wel thema's waarover wij als Kamerleden jaren geleden ook al de degens hebben gekruist. Dat is dus wel interessant. Ik zie de herkenning al in de ogen.

Voorzitter. Het bestrijden van iedere vorm van criminaliteit begint bij preventie. Dat geldt zeker voor de vormen van de zware georganiseerde criminaliteit. We kennen de schrijnende verhalen van jongeren die geronseld worden om pakketjes weg te brengen of om containers uit te halen. Zij worden niet geworven in de sociaal veilige wijken waar het goed gaat, waar

de integratie geslaagd is, waar mensen genoeg te besteden hebben, waar de woningen prettig zijn en de zorg goed is geregeld, waar voldoende wijkagenten zijn en de inzet van jongerenwerkers goed op orde is. Ik wil maar zeggen: het is zeker niet zo dat er aan de preventieve kant helemaal niets te doen is. Hoe ziet de minister dit? Het zou voor een nieuwe minister echt een geweldige binnenkomer zijn als hij hier een heel mooie visie daarop zou neerleggen.

Om de grote jongens, de zware criminelen, aan te pakken en de structuren te ontmantelen, hebben we vervolgens repressie nodig. De recherche moet dus op orde zijn. We hebben geweldig goede en slimme speurneuzen bij de politie en het OM, maar ze zijn met te weinig, de werkdruk is te hoog en het aantal collega's is te laag. Zaken blijven liggen. Ik maak mij grote zorgen -- ik niet alleen; dat doen we allemaal -- over de financiële situatie bij de politie. Hoe gaat de minister nou voorkomen dat die effect heeft op de aanpak van de grote boeven en de criminele organisaties, die we moeten bestrijden? Kan hij eigenlijk wel garanderen dat die problemen daar geen effect op zullen hebben?

Na preventie en repressie moet het ook gaan over het afpakken van misdaadgeld. Bij bijna alle vormen van criminaliteit draait het om geld, maar bij de strijd tegen de misdaad gaat het daar wat mij betreft helaas nog veel te weinig om. Justitie pakt maar een schijntje af van wat er door boeven met criminaliteit wordt verdiend. Ik vraag hier samen met een hoop collega's al jaren aandacht voor. Waar blijven nou toch de fundamentele plannen en trouwens ook de niet-fundamentele plannen -- ik wil gewoon plannen -- voor het afpakken van meer wederrechtelijk verkregen vermogen, van crimineel geld dus? Want misdaad mag niet lonen.

De **voorzitter**:

De heer Koops heeft een vraag aan u.

De heer **Koops** (NSC):

Inderdaad, meneer de voorzitter. De heer Van Nispen heeft het over de investeringen die moeten worden gedaan in justitie en politie. Kan hij daar iets preciezer over zijn? Iedereen hier weet waar dat geld naar de mening van de heer Van Nispen als eerste in zou moeten worden gestopt. Kan hij dat concretiseren?

De heer **Van Nispen** (SP):

Ja. Dat lijkt een heel makkelijke vraag, maar dat is eigenlijk een heel moeilijke vraag. Ik denk dat wij allemaal vinden dat je, om meer te doen aan preventie,

meer buurt- en wijkagenten behoeft die de mensen kennen en gekend worden. Ik denk dat we ook vinden dat er meer opgespoord moet worden. Dus: investeren in recherche. Mevrouw Michon-Derkzen zal dan bijvoorbeeld zeggen: ja, maar het budget van de politie is gestegen van -- wat is het? -- 5 miljard naar 8 miljard. Ja, maar we zien tegelijkertijd dat van de politie ook wordt gevraagd om heel veel geld en activiteit te besteden aan zaken waar de politie eigenlijk niet voor is, bijvoorbeeld de omgang met personen met verward en onbegrepen gedrag. We zullen dus aan alle kanten moeten kijken hoe we de politie beter kunnen maken, zodat zij zelf kunnen bekijken, met sturing door ons en de minister, waar ze het hardste nodig zijn. Het mag wat mij betreft in ieder geval niet ten koste gaan van preventie, maar ook niet ten koste van het opsporen van de georganiseerde criminaliteit. Dat vinden we vanuit principe, maar we weten ook dat de jongeren in de kwetsbare wijken daar uiteindelijk de grootste dupe van zijn.

De **voorzitter**:

Hartelijk dank. Ik zie de heer Koops instemmend knikken. Gaat u verder met uw betoog.

De heer **Van Nispen** (SP):

Voorzitter. Ik was gebleven bij de aanpak van misdaadgeld. Daar heb ik al een vraag over gesteld, maar ik wil ook aan de minister vragen of hij niet ook vindt dat we moeten oppassen dat de aanpak in de praktijk niet doorslaat. Want wat zien we vooral ook gebeuren? Ik zeg "ook", niet "alleen". We zien dat het vooral de kwetsbare wijken zijn waar mensen vaker worden gecontroleerd op fraude met bijvoorbeeld uitkeringen en toeslagen. Daardoor worden soms hele groepen mensen met lage inkomens verdacht gemaakt. In sommige gemeentes worden intimiderende huisbezoeken afgelegd zonder dat wordt uitgelegd waar men naar op zoek is en zonder dat er een fatsoenlijke rechtsbescherming is. In mijn gemeente bijvoorbeeld, in Breda, worden inmiddels garageboxen opengebroken door boa's na anonieme tips en signalen, eveneens zonder uitleg, zonder bescherming en zonder een eventuele schadevergoeding voor de eigenaren. Als je van wat er nog over is van het vertrouwen in de overheid nog meer vertrouwen wil verspelen, dan moet je dus vooral op deze manier doorgaan. Dit is echt funest. Ja, pak criminaliteit aan, maar doe dat netjes en houd je als overheid zelf aan de regels. Ik ben benieuwd of de minister mijn zorgen op dit punt deelt.

En, zo zegt de SP erbij, haal het geld waar het zit. Dat zit niet grotendeels in die arme wijken. Nee, dat zit bij de grote criminelen, bijvoorbeeld bij degenen die belasting ontwijken via de Zuidas en bij de brievenbusmaatschappijen. Dat is pas echt ondermijnend. Nederland is een walhalla voor criminelen, een topland in het faciliteren van brievenbusfirma's en het witwassen van fout

geld. We zijn een brievenbusparadijs. Vrijwel alles kan en mag in ons land. Er was een adres waarop binnen negen dagen 403 bedrijven werden ingeschreven. Op één adres stonden meer dan 4.000 bedrijven ingeschreven. En er was iemand die maar liefst 193 bestuursfuncties had. En ga zo maar door. De meest absurde voorbeelden kom je tegen. Kennelijk kan en mag dat allemaal ongestoord zijn gang gaan, terwijl het evident is dat heel veel van dit soort bedrijfjes alleen op papier bestaan om alles te verhullen wat het daglicht niet kan verdragen: witwassen, belasting ontduiken, mensen oplichten. En nee, niet al die adressen en bedrijfjes zijn fout, maar als je een beetje onderzoek doet -- dat kunnen een heleboel mensen in Nederland -- dan kun je zien wanneer het foute boel is. Waar blijven nou de plannen om dit stevig aan te pakken?

Ik heb nog wat afsluitende opmerkingen. Of komt er een interruptie?

De **voorzitter**:

Er komt inderdaad een interruptie.

Mevrouw **Michon-Derkzen** (VVD):

Ik ben het zeer eens met deze laatste woorden van de heer Van Nispen. Ik vind ook dat we daar meer aan moeten doen. Bijvoorbeeld de Kamer van Koophandel wil hier ook zelf graag meer aan doen. Zij zien ook aan de balie wat evident niet deugt. Zij hebben eigenlijk helemaal geen drempels waardoor ze iemand ook níét kunnen inschrijven. Is de heer Van Nispen het met mij eens dat we ook de Kamer van Koophandel beter moeten equiperen, dat we hun drempels moeten geven waardoor het mogelijk wordt om evident malafide bedrijven niet in te schrijven? Dat heb ik overigens ook in een motie gezet, naar ik meen in een motie van februari van dit jaar.

De heer **Van Nispen** (SP):

Ja, volmondig ja. Ik meen mij te herinneren dat ik daar zelf ook een keer op heb aangedrongen in een commissiedebat. Het zou mij verbazen als ik de motie die mevrouw Michon-Derkzen voor zich heeft liggen, niet zou hebben gesteund. Ik ben het er echt mee eens. We vragen veel van de Kamer van Koophandel, net zoals we veel vragen van allerlei organisaties. Maar als er iemand is die hier iets aan zou kunnen doen en daar een rol in zou kunnen pakken, die dit soort gekkigheid kan signaleren, dan is het de Kamer van Koophandel. Dat moet natuurlijk gebeuren in samenwerking met de FIOD, met de recherche en met meerdere partijen. Maar de Kamer van Koophandel heeft daar zeker een rol in. Want iemand die op één adres 4.000 bedrijven inschrijft of binnen negen dagen 403 bedrijven of iets dergelijks, moet langs

de Kamer van Koophandel. Dat kan niet anders. Het is dus heel logisch om hun hierin een rol te geven.

De **voorzitter**:

Hartelijk dank. Er zijn meerdere vragen. Allereerst mevrouw Mutluer.

Mevrouw **Mutluer** (GroenLinks-PvdA):

Wat dat laatste betreft: dat steun ik wel. Ik denk dat velen van ons een voorstel hebben ingediend om volgens mij artikel 5 van de Handelsregisterwet zodanig te wijzigen dat de Kamer van Koophandel malafide ondernemers eerder kan weren. Waar ik mijn collega Van Nispen niet over hoorde in zijn overigens zeer goede inhoudelijke bijdrage, is de rol van de notarissen. Daar heeft hij zelf ook een paar keer aandacht voor gevraagd. De minister onderzoekt nu hoe hun poortwachtersrol kan worden versterkt. Wij hebben eerder samen met de SP een initiatiefwetsvoorstel ingediend over een centraal aandeelhoudersregister en het betrekken van dat register hierbij. Ik denk dat dit inderdaad kan helpen om bv-constructies te doorzien en om financieel-economische criminaliteit te bestrijden. Misschien wil hij daar nog iets over zeggen.

De heer **Van Nispen** (SP):

Dank voor die gelegenheid. Je moet altijd kiezen wat je wel en niet aan de orde stelt, maar over de rol van de Kamer van Koophandel en de notarissen ben ik het volmondig eens. Volgens mij was er voor het vorige commissiedebat over dit onderwerp een uitstekende brief van de burgemeesters van de G4. Zij zeiden het heel specifiek: u kunt dit doen, u kunt dit doen en u kunt dit doen. En ik was het met alles eens. Volgens mij hebben wij de minister toen de opdracht gegeven -- of gevraagd, het is maar net hoe je het wil zeggen -- om dat op te pakken. We hebben de minister toen ook gevraagd om nog eens te kijken naar het initiatiefwetsvoorstel over het centraal aandeelhoudersregister dat GroenLinks-PvdA en de SP samen hebben ingediend. Daar zou naar gekeken worden. Want het was toch vooral wel zo dat er op het ministerie weerstand was tegen het volgens mij uitstekende voorstel om de notarissen in positie te brengen waardoor zij wat kunnen betekenen bij het ontmantelen van de structuren van de georganiseerde criminaliteit. Het ministerie was daar niet zo blij mee en dreigde daarom -- het was nog niet helemaal zo -- een negatief advies te geven aan de Kamer. We hebben toen dus gevraagd: kan het ministerie daarnaar kijken, kan het helpen? Het gaat ons er niet om dat ons een initiatief uit handen wordt genomen. Daar gaat het niet om. Als het maar

gebeurt. Goede dingen moeten gewoon gebeuren. Ik weet niet of mevrouw Mutluer daar hetzelfde in zit, ...

Mevrouw **Mutluer** (GroenLinks-PvdA):

Zeker!

De heer **Van Nispen** (SP):

... maar van mij mag de minister dit goede voorstel zo hebben om daar zelf mee te gaan shinen, want daar zijn we niet in geïnteresseerd. Als de goede dingen maar gebeuren.

De **voorzitter**:

Oké. Hartelijk dank. De heer Aardema heeft ook nog een vraag.

De heer **Aardema** (PVV):

Meneer Van Nispen noemde het voorbeeld van boa's die boxen openbreken in, meen ik, Breda. Die zullen daar toch wel een rechtsgrond voor hebben, lijkt mij. Dat kan toch niet anders? Maar mijn vraag gaat over iets anders, namelijk over preventie. Crimineel worden: dat is toch een soort keuze die je maakt, zij het een foute keuze. Je hebt gezinnen waarin er drie broers zijn, van wie er eentje crimineel wordt en er twee een keurige baan hebben. Misschien kan meneer Van Nispen dat nog even duiden.

De heer **Van Nispen** (SP):

Toch nog even over die garageboxen: daar is wel iets heel raars aan de hand. Ik kan die rechtsgrond zo niet oplepelen, als daar al een rechtsgrond voor is. Daarover gaat een van de Kamervragen die ik heb gesteld, dus dat horen we nog wel. Maar het gaat ook over de manier waarop. Ze weten heus wel van wie die garageboxen zijn, maar zonder bij die mensen aan te bellen breken ze zomaar op basis van anonieme signalen binnen; ze filmen de boel en vervolgens wordt niet eens de schade vergoed. Dat is niet hoe de overheid met mensen om moet gaan. Dus als het al rechtmatig zou zijn, wat ik zeer betwijfel gezien de manier waarop, dan vind ik daar nog steeds wat van. Ik vind dat we dat voortaan anders moeten doen, ook voor het vertrouwen in de overheid dat mensen moeten kunnen hebben. Dat vertrouwen moet iedereen kunnen hebben, ook als er wel wat aan de hand is trouwens.

Dan over de preventie. Natuurlijk heeft de heer Aardema gelijk: het komt niet alleen maar door de omstandigheden. Maar ik denk niet dat de heer Aardema zal ontkennen dat omstandigheden uiteindelijk zeer bepalend zijn voor bepaalde keuzes die je kunt maken. Volgens mij zei ik het heel netjes: het zijn nou niet bepaald de beste wijken -- de wijken waar nauwelijks jeugdzorg ontbreekt, waar de integratie fantastisch geslaagd is en waar voldoende politieagenten en jongerenwerkers zijn -- waar de meeste problemen zijn. Ook daar zijn er hier en daar mensen die het criminele pad opgaan. Dat klopt wel degelijk. Maar ik wil maar zo zeggen: als wij ervoor kunnen zorgen dat de omstandigheden zo zijn dat mensen een fatsoenlijk dak boven hun hoofd hebben, dat de zorg en indien nodig ook de jeugdzorg op orde is, dat er jongerenwerkers en buurtagenten zijn, dat er conciërges op de scholen zijn en er meer sociale samenhang en controle is, dan kun je al een heleboel afvangen. Misschien kun je dan niet alles afvangen, maar wel een heleboel. Het zou echt oerstom zijn als we dat niet met elkaar zouden willen organiseren. Daarmee zeg ik niks over de individuele verantwoordelijkheid; hopelijk stel ik de heer Aardema daarmee nogmaals gerust.

De **voorzitter**:

Hartelijk dank. Heeft u nog een vraag?

De heer **Aardema** (PVV):

Nou, een opmerking. Je kunt al die omstandigheden inderdaad beïnvloeden, maar je kunt ook altijd nog "nee" zeggen.

De heer **Van Nispen** (SP):

Ja, dat kan. En je kunt er als coalitie ook voor kiezen om jarenlang heel weinig te doen aan die omstandigheden, en dan vind ik daar ook wat van. Ik zeg daar "nee" tegen. Dan denk ik ook: ja, waar blijven nou die plannen om armoede te bestrijden, waar blijven de plannen om de jeugdzorg te verbeteren, waar blijven de plannen tegen dakloosheid en voor aanpakken van de grote problemen in wijken? Daar kun je ook voor kiezen.

De **voorzitter**:

Ik begreep dat u niet helemaal klaar was met uw inbreng.

De heer **Van Nispen** (SP):

Wel bijna.

De **voorzitter**:

U zit wel in de rode cijfers.

De heer **Van Nispen** (SP):

O jee. Dan ga ik heel snel afronden.

We hadden een motie ingediend om een netwerkanalyse los te laten op de aanpak van brievenbusmaatschappijen. Ik ben benieuwd hoe het daarmee staat.

Ik heb samen met mevrouw Mutluer een motie ingediend om meer te investeren in de strijd tegen fraude, corruptie en witteboordencriminaliteit. Hoe staat het met de uitvoering van die motie? Voor de geloofwaardigheid van ons systeem, het vertrouwen in de overheid en een effectieve aanpak van criminaliteit is dit namelijk allemaal cruciaal. Als mensen het soort klassenjustitie dat ik heb beschreven, ervaren en zien, dan is dat superslecht voor het vertrouwen in de overheid.

Dank u wel.

De **voorzitter**:

U bedankt voor uw inbreng. We gaan luisteren naar de heer Koops. Aan u het woord, meneer Koops.

De heer **Koops** (NSC):

Dank u, meneer de voorzitter. Nou zijn er buitengewoon veel verschillende vormen van georganiseerde misdaad. Ik ga mij vandaag focussen op het woordje "corruptie" in combinatie met de georganiseerde misdaad. Ik vind de bestrijding hiervan dusdanig belangrijk dat het als het ware de politieke stromingen in hun totaliteit overstijgt. Dat is de reden om voor dit onderwerp te kiezen.

Ik begin met een voorbeeld van een strafzaak die gisteren tot een voorlopig einde is gekomen. Die strafzaak is de zaak-Berghaven, en die is door de rechtbank Rotterdam afgedaan. Vier gevallen zijn gepubliceerd. En waar gaat het hier nou allemaal om? Het gaat in essentie om een douanier. Wat je hier ziet, is hoe de georganiseerde misdaad drugs Nederland binnensmokkelt of via Nederland doorsmokkelt naar andere plekken in Europa. We hebben het hier simpelweg over de containers die de haven binnenkomen. Om via zo'n container drugs te kunnen smokkelen, is het essentieel dat je een platte, corrupte douanier aan je zijde hebt, eentje die op zijn computertje kan zien

waar de container vandaan komt, wat erin zit, waar die heen gaat en hoe onschuldig, hoe onverdacht zo'n container is. De strafzaak die gisteren tot een einde kwam, kon beginnen doordat cryptotelefoons van Sky ECC werden gekraakt en de berichten daarop gelezen konden worden. Toen bleek dat een van de douaniers ook zelf zo'n telefoon had. Het was een dame. En wat deed deze mevrouw? Zij maakte foto's van haar laptopje. Op het laptopje waren de cijfers en de berichten over die containers te zien. Zij maakte daar een fotootje van, en dat stuurde ze door. Dat werd vervolgens weer doorgestuurd, en zo wisten de criminelen precies welke containers ze konden gaan gebruiken voor de smokkel van drugs.

Deze zaak is geëindigd met het opleggen van straffen van 43 maanden -- dat had eigenlijk gewoon een volle vier jaar moeten zijn, maar de zaak duurde veel te lang -- van 36 maanden en zo nog een aantal dingen. Nou, waarom vertel ik dit zo uitgebreid? Als je die zaak leest, dan blijkt hoe eenvoudig misbruik kan worden gemaakt van je positie als douanier, en dat is uitermate verontrustend. Als je eenmaal toegang hebt tot die gegevens, zijn criminelen bereid €25.000 aan jou te betalen voor die fotootjes, voor fotootjes die je gewoon zo maakt.

Dat geeft de omvang van de problemen aan. In een van de stukken die ten grondslag liggen aan deze vergadering, aan dit debat, zien wij staan dat recentelijk naar voren is gekomen hoe groot het probleem van corruptie in Nederland is. Nou, dat is volgens mij helemaal niet zo. Volgens mij weten we dit met z'n allen al heel erg lang. Heel concreet: hoe gaan we die corruptie nog beter bestrijden? Dat is immers ons gemeenschappelijk doel. Ik ga hier helemaal geen vliegjes afvangen of zeggen dat de minister of zijn ambtsvoorganger dingen verkeerd heeft gedaan. Misschien is dat wel zo, maar laten we hier vooral werken aan oplossingen.

We hebben de kroongetuigenregeling. Dit voorjaar is over die kroongetuigenregeling gezegd: die gaan we openstellen voor het bestrijden van corruptie. Ik vind dat een cruciaal onderdeel van de bestrijding van corruptie. Wij mogen niet afhankelijk zijn van de toevallige vondst van berichtjes op een cryptotelefoon om erachter te komen dat er een structureel probleem is met corruptie in de haven, terwijl wij het eigenlijk allemaal weten. De vraag is dus aan de minister: hoe staat het ervoor? In de lente zijn allerlei aankondigingen gedaan over de invoer van die regeling. Wat kunnen we wat dat betreft verwachten?

Waar die regeling niet op ingaat, is hoeveel geld de overheid beschikbaar gaat stellen voor het implementeren van die regeling. Dat leg ik nu op tafel. Daarbij is één ding heel erg belangrijk. We hebben het hier over de witteboordenkroongetuige. Laten we zeggen: de foute accountant, de foute advocaat, iemand die gewoon moet stoppen met zijn criminele leven en openheid van zaken moet geven, à la Nabil B., en die dus ook gestraft gaat worden. In die regeling staat heel duidelijk dat die straf geheel voorwaardelijk kan zijn. Dat is niet zo bij de kroongetuigenregeling die geldt voor zware

criminaliteit. Dan kan je er max 50% vanaf gaan halen. Wat verklaart nu dat de hele gevangenisstraf voorwaardelijk kan worden opgelegd? Dat is één.

Twee. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen de kroongetuige die een vergoeding krijgt voor de rest van zijn leven, en de zogenaamde bedreigde getuige, dus de niet-criminele, bedreigde getuige, die openheid van zaken geeft, maar die ook een nieuw leven nodig heeft omdat hij gevaar loopt. Daar staat bij: a life for a life. Kortom, je krijgt net zo veel geld als je nodig hebt om de mate van welstand die je had in je oude leven door te zetten. Dat hele pakket zet ik boven op de haven van Rotterdam, en dan denk ik dat we geen dag kunnen wachten met de implementatie ervan. Vandaar dus de vraag naar de budgetten die daarvoor nodig zijn.

Ben ik al door mijn tijd heen, meneer de voorzitter?

De **voorzitter**:

Jazeker. Daarom wou ik u erop attenderen dat u ver over uw tijd heen bent. Mevrouw Mutluer staat te popelen om u een vraag te stellen, dus als u nog even kunt afronden ...

De heer **Koops** (NSC):

Mag ik het dan hierbij laten: ik hoop dat iemand hier aan tafel nog iets gaat zeggen over poortwachters en over de notarissen. Daarbij laat ik het op dit moment in mijn betoog.

Mevrouw **Mutluer** (GroenLinks-PvdA):

Uiteraard wil ik een vraag stellen over de poortwachters en de rol van de notarissen en over het initiatiefwetsvoorstel dat wij al klaar hebben liggen en waarvan we hopen dat de minister dat oppakt. Uiteraard ben ik nieuwsgierig naar de mening van NSC daarover. Maar ik zeg heel eerlijk dat mijn vraag eigenlijk ook ging over het recente incident, naar ik meen in Amsterdam, waarbij een ambtenaar adresgegevens had doorgesluisd naar criminelen, waardoor explosies konden plaatsvinden. Collega Koops had het over de douanier. De kroongetuigenregeling is er, maar ik denk, geloof en vertrouw erop dat meer moet worden gedaan om ervoor zorgen dat mensen niet gedwongen worden tot of ingezet worden voor criminele zaken. Welke rol ziet mijn collega in dezen voor de overheid, zeker als het gaat om de ondersteuning van onder andere gemeenten en ambtenaren die misbruikt, gebruikt en bedreigd kunnen worden voor allerlei criminele zaken?

De heer **Koops** (NSC):

Mijn betoog over de poortwachtersfunctie van onder anderen notarissen was inderdaad tamelijk beknopt. Ik geef daar graag nog even een toelichting op in de vorm van een vraag aan de minister. De vraag is heel simpel: de KNB, de organisatie van notarissen, staat voor dat de geheimhoudingsplicht gedeeltelijk wordt opgeheven als het gaat om mensen waarvan ze vermoeden dat die foute zaakjes doen in het vastgoed. De vraag is hoe deze minister aankijkt tegen het gedeeltelijk opheffen van die geheimhoudingsplicht. Ik wijs erop dat hier binnenkort ook nog een debat over zal plaatsvinden binnen de KNB. Het zou heel fijn zijn als de minister een richtinggevende opmerking kan maken voor dat debat.

Daarmee kom ik terug op het tweede gedeelte van de vraag van mevrouw Mutluer. Zij vraagt hoe ik aankijk tegen de vraag hoe we ondermijnende criminaliteit kunnen bestrijden. De corruptiezaken, het schenden van een geheimhoudingsplicht en het verkopen van informatie zijn zaken die zich op het snijvlak van de boven- en de onderwereld bevinden. Dat kan ik niet genoeg benadrukken. Dat is waar we echt zoden aan de dijk kunnen zetten. Zelf denk ik daarbij aan een permanente screening voor douaniers. Denk aan een vog-regeling zoals die bijvoorbeeld ook al bestaat in de kinderopvang, waarbij je jaarlijks moet laten zien dat je geen verdachte bent in een onderzoek en ook niet bent veroordeeld voor het een of het ander. Ik vraag of de minister daarop zou willen ingaan. Met betrekking tot de ondersteuning van de gemeenten kan ik me heel goed voorstellen dat er protocollen worden ontwikkeld waarmee er aan gemeenteambtenaren wordt gevraagd wat hun neveninkomsten zijn, dus welke andere bronnen van inkomsten zij hebben naast de baan die zij hebben bij de gemeente. Mijn vraag is dan ook of de minister daarop zou willen reflecteren.

Dank u.

De **voorzitter**:

Hartelijk dank. Er zijn verder geen vragen. Dan gaan we luisteren naar mevrouw Mutluer.

Mevrouw **Mutluer** (GroenLinks-PvdA):

Dank, voorzitter. Ik wil graag beginnen met de actualiteit, namelijk de vrijlating van de kroongetuige Nabil B. De rechter heeft geoordeeld dat het kan, onder hele stevige voorwaarden. Zijn advocaat laat in de krant weten dat er inmiddels beschermingsmaatregelen en -programma's zijn opgetuigd waarmee de veiligheidsrisico's goed kunnen worden beheerst. Dat vind ik mooi. Nu moet dat nog gebeuren voor de andere kroongetuigen. Want laten we eerlijk zijn: we hebben al een heel debat gehad over het OVV-rapport. Ik zie ook echt wel dat er stappen zijn gezet, maar ik heb wel nog steeds wat zorgen. Als ik de plannen van de minister lees, zie ik dat er meer

kroongetuigen zullen komen. Dan gaat het om mensen die verdacht worden van relatief kleine misdrijven. Als ze meewerken, wordt er soms zelfs geen straf tegen ze geëist. Het is de bedoeling dat we met kleine vissen grote vissen vangen. Gelukkig kijkt daar dan altijd achteraf een rechter naar. De minister wil niet vooraf gaan toetsen. Ik heb de stukken daarover gelezen, maar ik zou toch willen dat de minister heel goed uitlegt wat het probleem is bij een toets vooraf.

Ik lees ook dat er geen deals worden gesloten zonder dat de veiligheid van de kroongetuigen gewaarborgd is. Daarom moet naast het OM de NCTV ook een rol krijgen. Mijn vraag aan de minister is hoe dat nou precies gaat werken. Wie hakt de knoop door wat betreft de vraag of een deal veilig is? Ik las dat iemand die in het getuigenbeschermingsprogramma wordt opgenomen, vrijwel altijd onvindbaar wordt als je hem of haar met een andere identiteit in het buitenland onderbrengt. Die persoon wordt dan niet in het stelsel bewaken en beveiligen opgenomen, maar moet met een andere identiteit in het buitenland wonen. Dat lijkt me best wel een grote opgave, zeker als er gezinnen in het spel zijn. Mijn vraag is hoe reëel het dan is dat er verdachten zullen zijn die daaraan gaan meewerken. Komt zo iemand op enig moment niet toch in beeld voor beveiliging? Is het stelsel daar dan klaar voor?

De heer **Koops** (NSC):

Luisterend naar mevrouw Mutluer dringt zich onmiddellijk de vraag op in hoeverre GroenLinks-PvdA achter een beleid staat waarbij de kroongetuigenregeling überhaupt wordt opengesteld voor dit soort gevallen die betrekking hebben op corruptie en ondermijning. Die vraag stel ik niet voor niks, want er is een gigantische discussie geweest in deze Kamer rond het überhaupt invoeren van een kroongetuige. Er kleven namelijk echt hele grote risico's aan: je maakt een deal met een crimineel. Een crimineel zal dan denken als een crimineel en het maximale eruit willen gaan halen. Kunt u reflecteren op hoe GroenLinks-PvdA überhaupt aankijkt tegen het breder toepassen van de kroongetuigenregeling voor dit soort zaken?

Mevrouw **Mutluer** (GroenLinks-PvdA):

Ik sta daar niet negatief tegenover, maar wij hebben in het verleden in meerdere debatten wel onze zorgen geuit ten aanzien van de beschermingsprogramma's. Want laten we eerlijk zijn: het OVV-rapport is niet voor niets opgesteld na de dood van de broer van Nabil B., van Derk Wiersum, en van, ons zeer bekend, Peter R. de Vries. Ik ben er dus nog niet helemaal van overtuigd dat we het nu allemaal goed hebben geregeld. Ik zie wel dat er hele goede stappen worden gezet. Ik ben heel benieuwd hoe de NCTV zijn rol gaat oppakken, zeker wat betreft beveiliging. Als ik, namens GroenLinks-PvdA, het gevoel heb dat die beveiliging beter gewaarborgd is --

ik weet dat we daar een wet voor gaan ontvangen -- dan kan ik me best voorstellen dat je die regeling gaat uitbreiden naar andere beroepsgroepen om met kleine vissen de grote vissen te kunnen vangen. Maar ik wil eerst wat concrete waarborgen in dezen. Daar ben ik nog niet helemaal gerust op, vandaar deze eerste vragen. Maar het mag ook onderstreept en benoemd worden dat er goede stappen worden gezet.

De **voorzitter**:

Dank u wel. Gaat u verder met uw betoog.

Mevrouw **Mutluer** (GroenLinks-PvdA):

Dan ga ik naar de vuurwerkexplosies. Het goede nieuws is dat het Offensief tegen Explosies er eindelijk is. Met de oprichting daarvan wordt invulling gegeven aan mijn motie en de motie van collega Boswijk om te komen tot een integrale samenwerking voor de bestrijding van deze problematiek. Maar daar gaat het mij nu niet om. Het gaat mij erom dat er minder explosies komen. Ik zie dat dit nog niet het geval is, ondanks het feit dat we nu een offensief hebben. Ik weet dat je zo'n offensief -- dit offensief is trouwens onder leiding van Carola Schouten -- wel de nodige tijd moet geven. Mijn vraag is of er inmiddels wel indicaties zijn dat het de goede kant op gaat. Kunnen we de eerste vruchten van de inspanningen al plukken? Ik wil dat de minister ook even ingaat op de vraag hoe hij de rol van de corporaties daarin ziet.

Over repressie hebben we het nu heel erg vaak gehad. Ook ik geloof enorm in preventie, vooral als het gaat om kwetsbare jongeren, die beïnvloedbaar zijn. In de stukken worden succesvolle initiatieven genoemd zoals Jongerenwerk op Zuid en de inzet van coaches. In kwetsbare wijken zijn er veel jongeren die risico lopen. Mijn vraag aan deze minister en ook aan de voorgaande ministers, is als volgt. Je moet niet constant opnieuw het wiel willen uitvinden; in hoeverre kun je dit soort projecten landelijk uitrollen? Ik heb zelf gepleit voor gespecialiseerde jongerenwerkers; daar geloof ik heel erg in. Daar heb ik ook voorstellen voor ingediend. Daar is ook geld voor uitgetrokken. Ik wil dat de minister op dit punt ingaat.

Last but not least: financieel-economische fraude. Ik wil met name inzoomen op de hypotheekfraude. We zien dat de hypotheekfraude in veilige wijken best groot is. De minister van Financiën heeft daarover onlangs een brief naar de Kamer gestuurd, ook namens deze minister. Daarin wordt onder meer ingegaan op de wens van de hypotheekverstrekkers om bij de Belastingdienst te kunnen checken of de aanvrager wel het inkomen heeft dat hij beweert te hebben. De minister zegt: "Dat is veel te ingewikkeld. De banken zijn geen bestuursorganen. De Belastingdienst is al heel erg overbelast. De wetgeving moet worden aangepast." Ik vind dat niet heel erg

hoopvol klinken. Hoe moeten banken dan wél checken of een aanvraag klopt? Dat is niet alleen in het belang van de bank: dit gaat ook om het voorkomen van fraude en witwassen. Dient dit dan niet -- dit is mijn laatste zin, voorzitter -- een algemeen belang dat zwaar genoeg weegt om de wet en de praktijk aan te passen? Dit is een te groot probleem. Actie is vereist.

De **voorzitter**:

Ik dank u hartelijk voor uw inbreng. Dan geef ik het woord aan de heer Boswijk.

De heer **Boswijk** (CDA):

Dank u wel, voorzitter. Ik had mijn inbreng gisteren al klaar toen het nieuws naar buiten kwam dat een aantal soevereinen een plan aan het beramen was om mogelijk een aanslag te plegen op burgemeester Buma. Complimenten aan politie en justitie voor het feit dat zij dit tijdig op het spoor zijn gekomen en hebben gehandeld. Mijn collega, Inge van Dijk, zal hier vanavond bij het debat over het versterken van lokaal bestuur verder op ingaan. Dit geeft wel aan hoe groot het probleem en de dreiging vanuit soevereinen is en hoe groot de impact is op lokale bestuurders. Niet voor niets zijn er telkens minder wethouders en burgemeesters te vinden. Ik ben wel benieuwd naar een korte reflectie daarop van deze minister, die tot voor kort natuurlijk zelf ook burgemeester was.

Voorzitter. Meld Misdaad Anoniem bestaat bijna 25 jaar, maar de bereidheid om verdachte situaties te melden blijkt nog altijd klein. Dit terwijl het melden van criminaliteit heel belangrijk is om de pakkans te vergroten. Wat het CDA betreft moeten de drempels om crimineel of verdacht gedrag te melden zo laag mogelijk zijn.

Gisteren lazen we dat er een anoniem meldpunt komt voor voetbalcriminaliteit omdat supporters vaak bang zijn voor wraakacties. Het is bizar dat dat nodig is, maar wel heel verstandig. De campagne is georganiseerd door de KNVB, politie, gemeenten en het OM. Zijn ook de kleinere amateurclubs al hierbij betrokken, vraag ik de minister. Welke maatregelen kan de minister nemen om te bevorderen dat misdaad anoniem wordt gemeld?

Begin dit jaar startte de succesvolle campagne Houd misdaad uit je buurt, die ertoe leidde dat er 70% meer meldingen binnenkwamen. Is het vervolg van die campagne al van start gegaan? Wanneer verwacht de minister de eerste resultaten?

In Engeland zijn ze begonnen met het plakken van stickers op stoeltjes in voetbalstadions met daarop een nummer waar je een appje naar kan sturen. Dat bericht komt bij de meldkamer terecht, die de situatie in de gaten kan

houden en ook kan ingrijpen. Is de minister bereid om in gesprek te gaan met de politie en de KNVB om soortgelijke maatregelen te nemen in voetbalstadions?

Voorzitter. De georganiseerde misdaad vormt een groot gevaar voor onze rechtsstaat. De kroongetuigenregeling is een sterk instrument om deze zware criminelen op te sporen en aan te pakken. "Om de kop van de slang af te bijten zijn kroongetuigen cruciaal", kopte de krant gisteren. Met een nieuwe wet wordt de zorgplicht van de Staat tegenover kroongetuigen wettelijk verankerd. Dat is een goede stap. Maar nog steeds is onduidelijk hoe de veiligheid van kroongetuigen wordt gewaarborgd. Deze week werd bekend dat de kroongetuige in het Marengoproces vrijkomt. Is de veiligheid van deze kroongetuige op orde? Aan welke eisen moet er worden voldaan? Worden de personen om de kroongetuige heen, zoals familie en advocaten, goed beveiligd? Kan de minister daarnaast een update geven over het nieuwe stelsel bewaken en beveiligen in verhouding tot de kroongetuigenregeling?

Voorzitter. Vorige week werd het WODC-onderzoek naar de effecten van het civiele verbod op criminele motorclubs openbaar. Sinds het verbod zijn zeven motorbendes verboden, maar dat heeft weinig effect gehad op de frequentie van het crimineel gedrag. Lidmaatschap van criminele motorbendes blijft aantrekkelijk voor een bepaalde groep mannen. De WODC-onderzoekers stellen de vraag of de aanpak niet meer gefocust zou moeten worden op de meest gevaarlijke leden van criminele motorbendes. Hoe kijkt de minister daarnaar? Hoe kunnen we ervoor zorgen dat die kopstukken sneller worden opgepakt en opgespoord?

Voorzitter. Ik moet zo meteen helaas ook eerder weg, want ik moet een buitenlandse delegatie ontvangen. Excuus! Het is geen desinteresse, maar het heeft te maken met het feit dat alles ineens in de aankomende drie weken moet worden gepland omdat anders kennelijk de wereld vergaat.

De voorzitter:

Hartelijk dank. We zijn allemaal heel erg blij dat u die delegatie wilt ontvangen. Dat is natuurlijk geweldig voor de Tweede Kamer: u als visitekaartje. Mevrouw Michon-Derkzen. Het woord is aan u.

Mevrouw **Michon-Derkzen** (VVD):

Dank, voorzitter. Welkom aan de minister. Dit onderwerp zal hem niet vreemd voorkomen. Als burgemeester heb je natuurlijk ook te maken met georganiseerde drugscriminaliteit en ondermijning. Terugkijkend moeten we vaststellen dat er echt een been is bijgetrokken op dit onderwerp. Dat was ook nodig; wij hebben dit eerder een veelkoppig monster genoemd.

Er is geïnvesteerd in een brede bestrijding van georganiseerde criminaliteit. Denk aan de RIEC's en de mainportaanpak. Die zaken zijn allemaal heel goed. Laten we die vooral doorzetten. We zijn natuurlijk ook nog aan het wachten op een aantal belangrijke wetten. Denk aan de strafmaatverhoging bij drugsdelicten, de bevoegdheden die de politie krijgt met betrekking tot de besloten chatgroepen en de wet om criminele geldstromen beter aan te kunnen pakken. Die wetten zijn echt nodig. Ik hoop dat de minister daarmee doorgaat, ondanks de demissionaire situatie.

Twee punten van zorg. De heer Van Nispen noemde het al: hoe zit het nou met de inzet van de politie nu de politie zo enorm onder druk staat? En ik wil ook altijd het volgende weten: hoe zit het nou met de uitvoering van de motie over gegevensdeling? Waar blijft die agenda rond het delen van gegevens? Daar wordt vanuit het veld zo naar gevraagd.

Dan iets over het doorbreken van die financiële geldstromen. Ik was gisteravond bij de KNB en de notarissen. Zij willen heel graag met elkaar die tipfunctie gaan vormgeven. Dat is een motie van collega-Van Eijk geweest dit jaar, waar ook brede steun voor was: je moet een collega kunnen inlichten over een malafide cliënt. Hoe staat het met de uitvoering van deze motie? Die is echt belangrijk voor hen om die poortwachtersrol goed in te kunnen vullen.

Ook de samenwerking tussen poortwachters kan beter. Dat heeft het KPMG-rapport laten zien. Daar heb ik ook een motie voor ingediend. Hoe staat het daarmee? We zien namelijk dat het toezicht vanuit die poortwachters enorm verschilt. Banken hebben een stevig toezicht. Daar zijn gangen vol mensen aan het werk om vooral maar niet die boetes te krijgen. Maar andere poortwachters moeten hun werk met heel licht toezicht doen.

Voorzitter. Dan de groene boa. Daar wil ik in dit debat iets uitgebreider bij stilstaan. We hebben het zo vaak over die groene boa. De groene boa is essentieel in het buitengebied om echt op te kunnen treden tegen de georganiseerde drugscriminaliteit. Denk aan drugsdumpingen, maar ook aan de lege schuren van de boeren. De groene boa steunen we hier allemaal, maar zij zien dat niet terug in de dagelijkse praktijk. Wij hebben hier een oeverloze strijd over de bewapening van die boa's. Ik heb gehoord over een aantal gevallen waarin een verlenging van een wapen voor groene boa's een negatief advies krijgt om allerlei bureaucratische redenen. In de Omgevingswet schijnt het zo te zijn dat de provincie verantwoordelijk is gemaakt voor stroperij, waarmee de werkgever die taak niet meer heeft. Dat is dan een reden om zelfs verlengingen niet toe te staan. Maar de groene boa krijgt hier wel mee te maken. Diezelfde persoon moet dat werk gewoon blijven doen. Ik ben hier echt narrig over. Ik vind dat we dit gewoon niet kunnen maken tegenover die mensen die 's nachts in hun eentje in dat gebied zitten. Als zij de politie bellen, is die er natuurlijk nooit op tijd. Ik wil deze minister in dit debat echt om een harde toezegging vragen op in ieder geval een verlenging. Dan lossen we daarna dat punt wel op rond de

Omgevingswet en de stroperij, waar nu blijkbaar gedoe over is. Kan er ook meer regie tussen die groene boa's komen? Daar zijn namelijk allerlei verschillen in, omdat er natuurlijk allemaal andere werkgevers zijn. Ze hebben dus allemaal andere inkomsten en andere bevoegdheden. Dat is echt niet oké. Ik hoop dat het nieuwe boa-bestel iets gaat veranderen, maar ik vraag het met af.

Tot slot de aanpak van explosieven. Ook ik ben blij met de taskforce van Carola Schouten. Ik lees er allemaal goede dingen in, maar ik mis één ding: het onderscheppen van illegaal vuurwerk. We hebben het er al eerder over gehad dat het busje dat met onze synthetische drugs of met de drugs die uit de haven komen naar Oost-Europa rijdt, op de terugweg illegaal vuurwerk meeneemt naar Nederland. Illegaal vuurwerk is onderdeel van die bedrijfsstructuren; het is gewoon onderdeel van dat hele businessmodel. Ik wil dat het illegale vuurwerk onderdeel gaat worden van de aanpak van ondermijning. Dit ook omdat -- oud en nieuw is alweer bijna in aantocht -- we echt meer moeten laten zien op het punt van het onderscheppen en afpakken van illegaal vuurwerk.

Dank u wel.

De **voorzitter**:

U bedankt. De heer Koops heeft zijn derde en laatste interruptie speciaal opgespaard voor u.

De heer **Koops** (NSC):

Meneer de voorzitter, hoe kunt u dat nou weten? Maar u heeft gelijk. Ik verheug mij op de inbreng van mevrouw Michon. De vraag die ik aan haar heb, ziet op de poortwachtersfunctie en het overleg dat er plaatsvindt bij de notarissen, gekoppeld aan de openstelling van de kroongetuigenregeling voor financiële zaken en corruptiezaken. Ik denk aan een situatie waarin een notaris, advocaat of andere commerciële dienstverlener op de hoogte raakt van allerlei geheimen die zien op vormen van ondermijning en waarbij het buitengewoon waardevol zou zijn als zo'n persoon openheid van zaken geeft over wat zijn cliënten allemaal hebben uitgespookt. Ik begin hierover omdat het een beetje aanschuurt tegen de vrijstelling van de geheimhoudingsplicht, als je het hebt over signalen over iemand die níét je klant wordt. Ik lees de nieuwe plannen van het ministerie over de kroongetuigenregeling zo dat ook een notaris die openheid van zaken geeft en als gevolg daarvan zijn notariaat verliest, mag vallen onder zo'n kroongetuigenregeling of onder de regeling voor bedreigde getuigen. Ik lees daarin dat het dus zo is dat die notaris vervolgens een ander leven moet gaan leiden, met een gelijkblijvende standaard van inkomsten. Zo lees ik dat. De vraag, na deze veel te lange inleiding, is of u het ermee eens bent dat dat een goed idee is.

Mevrouw **Michon-Derkzen** (VVD):

Daar kan ik nu geen klip-en-klaar antwoord op geven. Ik vind juist de geheimhouding van advocaten en notarissen een heel belangrijk uitgangspunt. Ik vind het beschermen van die beroepen ... Zowel advocaten als notarissen hebben belangrijk maar ook moeilijk werk. Tegelijkertijd hebben we met elkaar besloten dat we de kroongetuigenregeling moeten verruimen en meer kunnen inzetten. Dus ik ben het eens met alle losse elementen, maar ik moet echt bestuderen of het betekent dat de notaris eronder zou kunnen vallen, zoals u zei. Het is nogal een groot punt. Ik vind dat we dat hier niet even vanachter onze desk kunnen zeggen; ik wil me er goed over laten voorlichten door de beroepsgroep en andere betrokkenen.

De **voorzitter**:

We gaan luisteren naar de heer Aardema.

De heer **Aardema** (PVV):

Dank u wel, voorzitter. Ik vervang vandaag de heer Van Dijk. Ondanks dat ik met mijn achtergrond wel het nodige zou kunnen zeggen over de brede scope van dit debat, namelijk criminaliteitsbestrijding, ondermijning en georganiseerde criminaliteit, beperk ik me nu tot de verzamelbrief vuurwerk, die deel uitmaakt van deze convocatie.

Een vuurwerkverbod lost de problemen niet op. Het echte probleem is illegaal vuurwerk en de misdragingen die daarmee plaatsvinden. Illegaal vuurwerk komt met containers tegelijk ons land binnen. Gemeenten en politie slagen er helaas niet om de bestaande verboden effectief te handhaven. Strenger beleid zonder betere handhaving is dus een papieren werkelijkheid. Tijdens de afgelopen jaarwisseling was er in diverse grote steden een afsteekverbod maar ging er toch weer voor miljoenen, veelal illegaal, vuurwerk de lucht in en werden hulpverleners bekogeld. Ook dat is trouwens een vorm van ondermijning.

Het kabinet zegt te werken aan een handhavingsplan. Dat plan moet al gaan werken tijdens de komende jaarwisseling. Die is al over vier maanden. Ik ben erg benieuwd hoe dit plan eruitziet en of het op tijd gereed is om alle gemeenten te voorzien van de juiste handvatten. Graag een reactie van deze minister.

Een van die handvatten zou moeten zijn dat de overheid weer het gezag op straat heeft. Resultaat is nu dat een nationale traditie voor goedwillende Nederlanders verdwijnt, terwijl daders nauwelijks worden gepakt of aangepakt. Hoe krijgen we het gezag weer op straat?

Ondernemers, van fietsenhandelaren tot ijzerwinkels, verliezen een belangrijke bron van inkomsten. De branche zelf spreekt over bijna 900 miljoen schade. Dat treft banen, maar dat treft ook gezinsbedrijven. En wat krijgen we ervoor terug? Een illusie van veiligheid, want het tuig dat nu al illegaal vuurwerk gebruikt om hulpverleners aan te vallen, gaat daar echt niet mee stoppen. Dat probleem wordt met dit verbod geen millimeter kleiner. Ik heb het al eerder gezegd tijdens een politiedebat: ik vrees de nacht dat een politieman of -vrouw terug gaat schieten, vooral voor de politie, en de ellende die daarop volgt. De echte oplossing is niet nog een verbod, maar beter gezag op straat. Pak de daders aan, zorg dat bestaande wetten wel gehandhaafd worden en straf overtreders zwaarder.

Daarmee zijn we weer bij de brede scope van dit debat. Als we criminaliteit echt willen aanpakken, begint dat bij handhaven en dus bij capaciteit bij de politie en in de hele verdere keten. De belangrijkste drijfveer voor criminaliteit is het vergaren van geld en daarmee luxe. Pak dat geld en die luxe van criminelen af door ontneming, desnoods met omgekeerde bewijslast, en ga straffen voor afzonderlijke delicten bij elkaar optellen.

Voorzitter. De georganiseerde misdaad is geen fictie uit een Netflixserie. De georganiseerde misdaad is een oorlog tegen onze rechtsstaat. En een oorlog voer je niet met zachte hand; die win je alleen met harde maatregelen.

Dank u wel.

De **voorzitter**:

U bedankt. U heeft een vraag van mevrouw Michon-Derkzen.

Mevrouw **Michon-Derkzen** (VVD):

Fijn dat meneer Aardema hier is. Daar luister ik altijd graag naar. Het is ook heel fijn omdat hij uit de politieorganisatie komt. Het is nu juist de politieorganisatie die heel intens heeft gevraagd -- ik wil bijna zeggen: gesmeekt -- om vuurwerk te verbieden. De politie is namelijk het gezag op straat. De politie moet handhaven. En de politie kan nu niet handhaven, omdat ze door de bomen het bos niet zien tijdens oud en nieuw. Ik vind het dus storend als hier gedaan wordt alsof iedereen gek is om de goedbedoelende mensen het vuurwerk af te nemen. Ik vind het niet goed om de politie zo ontzettend in de kou te laten staan. Ik vraag de heer Aardema om daarop te reflecteren.

De heer **Aardema** (PVV):

Dank voor deze vraag. Als het zo zou zijn dat er dan helemaal geen vuurwerk meer zou zijn, was ik de eerste die het daarmee eens zou zijn. Maar dat is

natuurlijk een illusie. Dat illegale vuurwerk komt, net als cocaïne trouwens, gewoon met containers tegelijk ons land binnen. Politie mensen en andere hulpverleners worden dan nog steeds bekogeld met dat zware vuurwerk.

Mevrouw **Michon-Derkzen** (VVD):

Een vervolgvraag. Nu gaan we het debat enigszins overdoen, maar voor de mensen die dit volgen, vind ik het wel goed om dit even scherp te hebben. Illegaal vuurwerk was verboden, is verboden en blijft verboden. Het feit dat we illegaal vuurwerk beter moeten aanpakken, is evident. Dat heb ik de minister ook gevraagd in mijn bijdrage. De politie zegt: daarvoor is het nodig dat we ook het legale vuurwerk stoppen, hoe vreselijk dat ook is voor de mensen die dat op een nette manier doen en voor de fietsenmaker die daar nog een aardig centje aan verdient. Het is helaas nodig dat we ook ophouden met het afsteken van legaal vuurwerk door consumenten. Dat is exact de casus van de politie geweest, waarover we het hier hebben gehad. Dan moeten we dus ook voor ze gaan staan, of achter ze gaan staan, zo u wilt, en deze moeilijke keuze maken. Sorry dat ik het zo zeg, maar meneer Aardema spant hier het paard achter de wagen als hij zegt: het zal altijd zo zijn, dus laten we het maar zo houden. Daarmee zet je de politie elk jaar totaal in de kou.

De heer **Aardema** (PVV):

Ik spreek ook met politie mensen op straat die tegen dit verbod waren en niet met politie mensen uit de top. De politie mensen op straat zijn de mensen die die illegale vuurwerkbommen moeten opvangen. Die zeggen natuurlijk: het gaat niet gebeuren, dus laten we dat nou hard aan gaan pakken. Ik heb dus een andere keuze gemaakt.

De heer **Boswijk** (CDA):

Ik ga hier dan toch een beetje op door. Collega Michon-Derkzen en ikzelf spreken wel degelijk ook mensen van de straat en niet alleen mensen in de top; integendeel, ik spreek eigenlijk alleen nog maar mensen van de straat. Ik heb de korpschef nog nooit persoonlijk gesproken. Die politieagenten zeggen allemaal: ja, illegaal vuurwerk is een probleem, maar normaal vuurwerk ook; het probleem is namelijk dat je in the heat of the moment niet kunt zien of iets illegaal of legaal is en dus niet kunt handhaven. Los daarvan worden er met legaal vuurwerk ook illegale dingen gedaan. Het wordt dan niet gebruikt om de jaarwisseling te vieren; nee, ze lopen met complete potten rond en schieten op ME'ers. Met die kennis kan collega Aardema, die zelf politieman is geweest, toch niet zeggen: joh, als we iets aan het illegale vuurwerk doen, is het opgelost en hoeven we verder niks te doen?

De heer **Aardema** (PVV):

Nou, ik heb gezegd wat ik heb gezegd. En ik weet uit ervaring dat er vooral met cobra's -- dat zijn illegale vuurwerkdingen -- wordt gegooid, want dat heeft het meeste effect. Ik weet ook hoe politiemensen daarop reageren en dat er mensen met PTSS thuiszitten. Dat vind ik ernstig. Vandaar mijn keuze.

De heer **Boswijk** (CDA):

Afsluitend, hoor. Kijk, het is inderdaad zo: die cobra's zijn rottingen. Dat is een onderdeel van het probleem. Maar dat is overduidelijk het hele spectrum van vuurwerk ook, ook het legale vuurwerk. Ik, wij hebben eerder deze draai gemaakt, om het zo maar te zeggen. Wij waren dit eerst ook niet. En ik hoor heel veel argumenten die de heer Aardema oplepelt, die ik tot voor kort ook heb gebruikt, totdat ik me er echt in ging verdiepen en inderdaad politieagenten sprak, net voor de laatste jaarwisseling, die zeiden: joh, vroeger vond ik het een leuk feest; ik vind het nu een verschikking en doe er alles aan om eronderuit te komen. Dus ik zou toch ook van de PVV, die zegt te staan voor de normale mannen en vrouwen, willen vragen: pak leiderschap en maak die draai, want dit begint een beetje gênant te worden.

De heer **Aardema** (PVV):

Dat mag u vinden, maar ik ga die draai zeker niet maken, tenzij u mij de garantie kunt geven dat er komend oud en nieuw al helemaal geen vuurwerk meer zal zijn en zal worden afgeschoten. Dat kunt u niet, dus ik blijf bij mijn woorden.

De **voorzitter**:

Dank. We gaan luisteren naar mevrouw Wijen-Nass.

Mevrouw **Wijen-Nass** (BBB):

Dank u wel, meneer de voorzitter. Ik ga het over iets heel anders hebben dan de eerdere sprekers. Ik wil aandacht vragen voor het buitengebied, want dat is steeds aantrekkelijker voor criminelen. Dat is ook logisch, want het zijn vaak afgelegen plekken met weinig politie die daar aanwezig is. Criminele activiteiten vallen daardoor ook eigenlijk helemaal niet op. Daarom heb ik ook al eerder opgeroepen om drones in te zetten in de buitengebieden om criminaliteit tegen te gaan, maar die motie is destijds helaas verworpen. En als we dan kijken naar recente peilingen van LTO Noord en de LLTB, dan

bevestigen die dat beeld: 10% tot 20% van de boeren en tuinders in Nederland zegt weleens benaderd te zijn door criminelen. Die cijfers geven ook een duidelijk signaal: criminele netwerken richten steeds vaker hun pijlen op het buitengebied. Gelukkig laten de cijfers ook zien dat de meeste boeren wel heel weerbaar zijn en zich niet laten verleiden voor het snelle geld. Maar er is ook een lage meldingsbereidheid. Dat is wel een punt van aandacht, want 80% van de boeren geeft aan dat ze criminaliteit zouden melden bij de politie, maar slechts 19% zou een melding doen bij vreemde gedragingen van collega-ondernemers. Daarom wil ik de minister vragen om bij zijn campagne "Vreemd of verdacht?" meer aandacht te besteden aan de problematiek waar boeren mee te maken krijgen. Ik ben benieuwd of hij hiertoe bereid is.

Daarnaast verdienen de leegstaande agrarische panden extra aandacht, want die leegstand trekt natuurlijk criminelen aan die op zoek zijn naar afgelegen plekken voor de productie of opslag van drugs. Daarom zegt BBB: probeer iets te doen aan die leegstaande stallen in het landelijk gebied. Dan denk ik aan bewoning, het opstellen van caravans, boerencampings, boerenkinderopvang enzovoort. Ik heb daar ook al in de portefeuille Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening meermaals aandacht voor gevraagd. Dan slaan we ook twee vliegen in één klap voor het landelijk gebied: minder verschraling van het landelijk gebied, en minder kans op ondermijning. Graag hoor ik van de minister hoe hij hiernaar kijkt en dat hij ook bereid is om met betrokken partners hierover in gesprek te gaan.

En dit probleem speelt niet alleen bij de boeren. Ook vissers worden steeds vaker benaderd door criminelen. Dan moet je denken aan havens zoals Urk, IJmuiden en Den Oever, waar vissers wordt gevraagd drugs te smokkelen. Door strengere controles in Rotterdam bestaat de vrees dat smokkelactiviteiten zich verplaatsen naar de noordelijke havens, zoals Harlingen, Lauwersoog, Delfzijl en Eemshaven. Mijn vraag aan de minister zou zijn: wat gaat hij concreet doen om vissers hier weerbaarder tegen te maken? En hoe voorkomt hij dat kleinere havens een nieuw doelwit worden van drugssmokkel?

Nog één punt tot slot, meneer de voorzitter. Bij het commissiedebat Justitiële jeugd heb ik al gepleit voor preventief fouilleren. Ik heb de staatssecretaris opgeroepen om probleemwijken met een grote wapenproblematiek goed in kaart te brengen en om ook actief met burgemeesters in gesprek te gaan over preventief fouilleren. Ik zou dat ook graag willen voor wijken met drugsproblematiek, want je ziet nou eenmaal in de praktijk dat wapens en drugs heel vaak hand in hand gaan. Agenten in de wijk weten vaak heel goed wie er actief is in het circuit, maar kunnen nu vaak pas ingrijpen als er ook sprake is van een concrete verdenking. Dat frustreert en belemmert hen om echt te kunnen optreden, ook preventief. Daarom wil BBB graag dat er ook in die wijken preventief gefouilleerd gaat worden. Daarom is de vraag aan de minister of hij bereid is om die probleemwijken in kaart te brengen en ook daar met de burgemeesters in gesprek te gaan over preventief fouilleren.

Dank u wel, meneer de voorzitter.

De voorzitter:

Ik dank u hartelijk. Daarmee zijn we aan het einde gekomen van de eerste termijn van de zijde van de Kamer. Ik vraag de minister hoelang hij nodig heeft voor de beantwoording. Ik hoor "25 minuten". Dan schors ik tot 15.15 uur en zie ik u allen dan.

De vergadering wordt van 14.49 uur tot 15.16 uur geschorst.

De voorzitter:

Dames en heren, welkom terug bij dit commissiedebat van de vaste Kamercommissie voor Justitie en Veiligheid, dat ik bij dezen heropen. Er zijn een aantal Kamerleden die helaas iets anders moesten gaan doen, maar dat kan niet anders met de agenda. Daarom zal ik het aantal interrupties voor de nog aanwezige leden, om u te belonen voor uw trouwheid, met één verhogen naar maar liefst vier. We zijn aangekomen bij de eerste termijn van de zijde van de regering met onze minister van Justitie en Veiligheid, die de antwoorden zal gaan geven op de vragen van de leden. Ik geef hem graag de gelegenheid voor zijn introductie en de verdere beantwoording. Aan u het woord, minister.

Minister Van Oosten:

Dank u wel, voorzitter. Ik vind het een voorrecht om als minister van Justitie en Veiligheid in uw vaste Kamercommissie over deze belangrijke thema's te mogen praten. Ik mocht afgelopen maandag al een klein voorproefje ervaren met de initiatiefnota van mevrouw Michon-Derkzen. Ik verheug me op de samenwerking met elkaar; voor zolang dat duurt, zeg ik er even bij, in het bijzonder ten opzichte van mijzelf.

Laten we beginnen te zeggen dat de thema's die wij vandaag bespreken, criminaliteitsbestrijding, ondermijning en georganiseerde criminaliteit, natuurlijk thema's zijn die helaas elke dag weer forse aandacht vergen. Ik ben ook wel een klein beetje trots dat ik als voormalig burgemeester me nu in uw midden met deze onderwerpen bezig mag houden, zoals ik dat in het verleden met een aantal van u in de Kamer heb mogen doen. Het is namelijk een thema dat een fundamentele bedreiging vormt voor onze nationale veiligheid. We weten allemaal dat het immense maatschappelijke schade veroorzaakt. We zien dat spionage, sabotage en liquidatie door criminelen die samenwerken met statelijk actoren geen denkbeeldige risico's meer zijn. Dat is onacceptabel en druist in tegen alles waar we met elkaar voor staan: een

vrij en veilig Nederland. Dit kabinet heeft fors geïnvesteerd in het verstevigen van de brede aanpak, die dan ook draait om het voorkomen, doorbreken, bestraffen en beschermen. Wat mij betreft wordt die aanpak onverminderd voortgezet, zowel lokaal, regionaal als internationaal.

Er zijn een aantal onderwerpen die ik nu in mijn introductie meeneem. Daarna zal ik de vragen beantwoorden. Ik denk dat het goed is om in de introductie het volgende op te merken. Het Kamerlid van BBB is nu afwezig, maar zij vroeg aandacht voor de visserij en de Nederlandse havens. De Nederlandse havens zijn onaantrekkelijker geworden voor drugssmokkel, getuige de dalende drugsvangsten. Ook de export van drugs vanuit ons land wordt aangepakt. Sinds april 2024 is het Hit and Run Postteam actief. Dit is een samenwerking tussen de douane, politie en het Openbaar Ministerie. Daardoor worden daders die via de post drugs naar het buitenland verzenden, opgespoord en vervolgd. De eerste zaken zijn al voor de rechter gebracht. Ook de vog-aanvraag bij de screening van havenmedewerkers is uitgebreid. Dat thema kwam ook al even voorbij; volgens mij vroeg de heer Koops daar terecht aandacht voor. Medewerkers die op een hoogrisicoterminal aan de slag willen, worden nu eerst gescreend op drugsgerelateerde criminaliteit. Zo houden we het paard van Troje buiten de deur, althans, dat hopen we daarmee te bereiken.

Kortom, voorzitter, het weerbaar maken van onze maatschappij tegen criminele invloeden vraagt betrokkenheid van iedereen binnen onze samenleving. Daarom is ook de campagne "Vreemd of verdacht?" gestart. De heer Boswijk, die we nu ook moeten missen omdat hij andere belangrijke dingen te doen heeft, vroeg daar aandacht voor. Met die campagne zou de betrokkenheid vergroot moeten worden. En met succes, want we zien -- ook dat was een vraag -- het aantal meldingen bij Meld Misdaad Anoniem toenemen. Daarom is afgelopen september begonnen met de tweede fase van de campagne, waarbij ook extra aandacht is voor jongeren die door criminelen worden geronseld voor criminele klussen. Ik meen dat de heer Van Nispen daar ook mee aftrapte in zijn bijdrage, om aan te geven dat het toch wel het meest pijn doet als we geconfronteerd worden met jonge mensen wier hele toekomst vergald wordt door deze ellende. Het succes van de campagne beperkt zich niet tot Nederland. Dankzij de gloednieuw opgezette tiplijn is een drugs crimineel aangehouden in de Costa de Sol en uitgeleverd aan Nederland.

Ik wil bij wijze van introductie ook nog opmerken dat we op 24 september, als de Kameragenda het allemaal door laat gaan, met elkaar gaan praten over het wetsvoorstel Versterking strafrechtelijke aanpak ondermijnende criminaliteit II, waarin onder meer de mogelijkheid voor een spoedbevriezing van financiële transacties en de strafbaarstelling van verborgen ruimtes in auto's zijn opgenomen. Ik hoop daar velen van u te treffen om dat met elkaar door te nemen voordat we het verkiezingsreces ingaan.

Kortom, de strijd tegen de georganiseerde criminaliteit is nooit af. Het vraagt om vasthoudendheid en ik ben ongelooflijk blij dat ik dat de komende periode met u mag voortzetten. Ik ga een aantal vragen langs, maar neem eerst een slokje water.

De **voorzitter**:

Dan maak ik van die gelegenheid gebruik om even mevrouw Michon-Derkzen het woord te geven, want die heeft een vraag naar aanleiding van uw introductie.

Mevrouw **Michon-Derkzen** (VVD):

Het was een mooie introductie, zeer herkenbaar. Ik denk dat we ook allemaal hier vinden dat je natuurlijk de kleine jongens eigenlijk moet beschermen en die grote opdrachtgevers stevig moet aanpakken; daarom vind ik ook de aanpak, van preventie tot repressie, zo mooi en nodig. Is de minister ook echt van plan om gebruik te maken van die wijziging in de wet over mensenhandel? Ik snap dat het een hele inhoudelijke vraag is. Daarbij hebben we nu criminele uitbuiting meer naar voren gebracht. Daarin geldt ook een plicht om daar aangifte van te doen, juist om die kwetsbare jongeren te beschermen tegen die zware criminelen. Laat ik het zo zeggen: ik hoop dat de minister daar stevig op wil inzetten. Daar is ook hard voor gevochten vanuit de Kamer. Dat kan ook een bijdrage leveren, los van alle preventieve trajecten die we voor die jongeren hebben ingezet.

Minister **Van Oosten**:

Ik wil nog niet te veel bespiegelen op wat er al dan niet in een wetsvoorstel zit en wat daar allemaal de juridische implicaties van zijn. Maar laat het uitgangspunt heel helder zijn: die jonge jongens én jonge meiden -- het zijn niet alleen jongens -- verdienen gewoon onze bescherming. Die verdienen een overheid, Kamerleden, een minister, burgemeesters en politie die zich er maximaal voor inspannen -- dat doen we ook allemaal -- dat deze jonge mensen niet worden meegezogen in die criminaliteit. Ik wil in de tweede termijn terugkomen op specifiek die vraag, omdat ik even niet helemaal kan overzien wat er gebeurt als ik onverkort "ja" zeg. Het uitgangspunt dat deze mensen bescherming verdienen, is absoluut aan de orde.

Voorzitter, als u mij toestaat, dan zou ik in de beantwoording dadelijk willen beginnen met de brede aanpak van de ondermijning. Daarna behandel ik het punt kroongetuigen en dan ten slotte de politie en de veiligheid. Het is een heel divers aantal thema's, dus vergeef mij dat het een beetje van de hak op de tak klinkt. Maar het is nou eenmaal zo dat we heel veel verschillende onderwerpen hier ter vergadering hebben.

In de eerste plaats stelde de heer Boswijk de vraag -- ik noemde dat in mijn introductie al even -- welke maatregelen genomen kunnen worden ter bevordering van Meld Misdaad Anoniem. Ik gaf al aan dat we het anoniem melden onder andere stimuleren door de bekendheid van lokale en landelijke publiekscampagnes, zoals Houd misdaad uit je buurt, te vergroten. Dat heeft ook effect, naar ik begreep. Belangrijk is ook om aan te sluiten bij actualiteiten of lokale problematiek. Het vervolg is op 1 september jongstleden van start gegaan. Het is, denk ik, wel belangrijk om met elkaar in de gaten te houden dat we na afloop de effecten nalopen, om te kijken of het het effect heeft gesorteerd dat we ermee beogen. De resultaten verwacht ik voor het einde van dit jaar.

Dan kom ik bij kwetsbare wijken, waar de heer Van Nispen naar vroeg en eigenlijk u allemaal wel. Je ziet vaak dat mensen vanuit kwetsbare wijken in de positie worden gebracht om mee te gaan in de verlokkingen van criminaliteit waar ze mee geconfronteerd worden. Dat is ongelofelijk fout en verkeerd. Daar moeten we mensen bij helpen. De vraag van Van Nispen is: "In kwetsbare wijken worden mensen verdacht gemaakt. Ook de overheid moet zich aan regels houden als het gaat om criminaliteitsbestrijding. Deelt de minister deze zorg?" Het is namelijk natuurlijk niet zo dat wanneer je in zo'n kwetsbare wijk woont, je per definitie verdacht bent; laat dat een heel helder uitgangspunt zijn. De inzet op de aanpak van de ondermijning vanuit het lokale bestuur is inderdaad van groot belang; daarover ben ik het helemaal eens met de heer Van Nispen. Het lokale bestuur geeft zijn eigen aanpak vorm binnen de lokale context en beziet wat nodig is. Gemeenten dienen vanzelfsprekend te handelen binnen de kaders van de wet; daar kan geen discussie over zijn. Wanneer er sprake is van een geschil tussen burger en overheid kan de burger zich altijd wenden tot de rechter, maar ik denk zeker ook aan de Ombudsman. Gemeenten hebben ook een lokale ombudsman waar mensen naartoe kunnen gaan. Specifiek ten aanzien van schade bij het binnentreden die is ontstaan, kan een verzoek om schadevergoeding worden ingediend. Wanneer er sprake is van onrechtmatig toegebrachte schade ligt de vergoeding daarvan in de rede.

Dan kom ik bij de vraag van mevrouw Mutluer van GroenLinks-PvdA inzake Preventie met Gezag: "Succesverhalen worden gedeeld in de Kamerbrieven. Je moet niet steeds het wiel opnieuw uitvinden. In hoeverre kun je dit soort projecten landelijk uitrollen?" Het is cruciaal niet elke keer het wiel opnieuw uit te vinden, maar in te zetten op bewezen effectieve interventies. Wij zijn dus een kwaliteitskader effectieve interventies aan het ontwikkelen. Daarmee worden handvatten geboden aan gemeenten bij het kiezen van de meest effectieve interventies. Het wordt ook gebruikt bij de doorontwikkeling van Preventie met Gezag. Ik neem aan dat dat begrip bij u allemaal bekend is en dat u daar in de afgelopen periode lang over heeft gesproken. Natuurlijk worden de geleerde lessen dan ook breed gedeeld met niet-deelnemende gemeenten, want de eerlijkheid gebiedt ook te zeggen dat niet alle

gemeenten meedoen met Preventie met Gezag -- Nederland is groter dan dat -- maar ook daar kan men er wat aan hebben.

Naast het inzetten op bewezen interventies wordt ook de doorontwikkeling van nieuwe wetenschappelijk onderbouwde activiteiten gestimuleerd, zoals specialistisch jongerenwerk, waar momenteel veel onderzoek naar wordt gedaan.

De **voorzitter**:

Hartelijk dank. Mevrouw Mutluer van GroenLinks-PvdA heeft nog een vraag.

Mevrouw **Mutluer** (GroenLinks-PvdA):

Zeker. We hebben zelf voorstellen ingediend, ook in het licht van Preventie met Gezag, om te kijken naar de meest effectieve maatregelen, zonder af te doen aan de couleur locale die gemeenten gewoon kunnen hanteren. Ik heb heel erg getracht om via die motie tot een blauwdruk te komen. Je wil niet opnieuw het wiel uitvinden. Als iets werkt, dan werkt het en dan rol je het uit. Ik hoorde de minister zeggen: die gegevens en die informatie gaan we breed delen. Mijn vraag en mijn wens is met name om te kijken hoe je het daadwerkelijk uitrolt. Ik snap dat je kennis uitwisselt met elkaar, maar in de praktijk heb ik gezien dat er veel concurrentie is met elkaar, onderling en met partijen die dat ook hebben. Je wil dat dingen die goed werken gewoon landelijk worden uitgerold dan wel toegepast. Welke acties mag ik van de minister daarop verwachten?

Minister **Van Oosten**:

Ik begrijp de vraag die u mij stelt heel goed, omdat u de wens heeft dat het beste uitgerold wordt. Alleen is de vraag of wij hier vanuit Den Haag moeten bepalen wat het beste is. Ik denk dat we lokaal enige ruimte moeten geven om het beste te doen. Die lessen moet je dus wel overbrengen, zodat gemeenten, als ze in Zuid-Holland actief zijn, weten dat er in Groningen een mooi succes behaald is, maar dan moeten ze blijven nadenken of het dan ook bij de aard en de schaal van de gemeente past en in de context waarin ze functioneren; noem het maar op. Ik denk dat dat heel mooi is en dat dat ook in het kwaliteitskader zit dat nu ontwikkeld wordt. Dit in plaats van dat je dan met een soort blauwdruk besluit: dit werkt in gemeente x -- zeg even dat dit werkt in Amsterdam -- en dus werkt het ook in Limburg. Ik denk dat we daar wel voorzichtig mee moeten zijn. Het is dus zeker waar dat je die lessen moet delen, maar ik heb een terughoudendheid om dat dan op te leggen vanuit onze rol; ik ben maar even duidelijk.

Mevrouw **Mutluer** (GroenLinks-PvdA):

Dat begrijp ik. Ik zou gemeenten echt geen dingen willen opleggen. Ik begrijp ook heel goed dat de situatie in Amsterdam net iets anders kan zijn dan in Nissewaard. Toch zijn er een aantal succesvolle projecten waarvan ik denk dat die zo evident zijn, dat ik ze alle gemeenten zou gunnen, of je daar nou wel of geen geld voor hebt en of je dan wel of niet onder het programma Preventie met Gezag valt. Dat is mijn punt. Dat geldt dus ook voor het specialistische jongerenwerk waar ik het net over had. Het was ons voorstel waardoor dat onderzoek er is gekomen, maar we zijn nu al best wel lang aan het wachten op de uitkomsten. Bij het kwaliteitskader is dat net zo. Mijn concrete vraag aan de minister is: ik weet dat er veel gebeurt op dit vlak, maar wanneer gaan we nou die hele concrete uitkomsten en maatregelen ontvangen van de minister?

Minister **Van Oosten**:

Dat is een beetje een andere vraag, maar ik zeg u toe dat ik mij ervan ga vergewissen dat de goede lessen die zijn geleerd en de goede ervaringen die zijn opgehaald in gemeenten breed worden gedeeld met andere gemeentes, zodat lokaal de beste keuze kan worden gemaakt; het wordt ook meegeschreven. Als je deelneemt aan het programma Preventie met Gezag heb je daar misschien ook meteen de middelen voor. Dat is natuurlijk wel een punt, want we hebben geen onbeperkte zak geld; daar ben ik ook maar gewoon heel eerlijk over. Er zal dus ook altijd lokaal wat worden gevraagd ten aanzien van financiën, maar dan word je wel enorm geholpen als je weet wat in een andere gemeente gewerkt heeft. Die toezegging wil ik zeker doen, maar een blauwdruk opleggen kan en wil ik eigenlijk niet doen. Als er over het specialistische jongerenwerk successen te delen zijn -- die zullen er ongetwijfeld zijn -- dan zullen die meegenomen worden in het delen van die ervaringen.

De **voorzitter**:

De minister continueert.

Minister **Van Oosten**:

Tenslotte geldt dat we dit overleg standaard hebben. Ik kan mij dus ook heel goed voorstellen dat in een volgende verzamelbrief nog weer even terug wordt gegrepen op de manier waarop die kennisdeling heeft plaatsgevonden. Dan kunt u dat ook volgen, want ik snap dat uw vraag daar voor een deel zit.

De heer Van Nispen wordt goed bediend, want ik ga veel antwoorden geven, terwijl hij er nu niet is. Maar goed, zijn vraag ging over preventie. Daar heeft

hij volledig gelijk in. Op het programma Preventie met Gezag zetten we volop in. Daarin werken we met 47 gemeenten samen om te voorkomen dat jongeren in de criminaliteit komen of er verder in doorgroeien. Jongeren worden daar ook weerbaar en bewust mee gemaakt. Door dit te combineren met investeringen in het gezag worden grenzen gesteld en wordt gepoogd dat jongeren niet verder doorgroeien. Preventie met Gezag zet ook juist in op de wijken waar een opeenstapeling van problemen als armoede en schooluitval jongeren extra kwetsbaar maakt.

Ik wil wel opmerken -- het staat hier niet zo letterlijk, maar ik weet dat wel; het maakt ook niet uit, want ik ga over mijn eigen woorden in the end -- dat gemeenten en andere organisaties natuurlijk zelf van alles en nog wat doen in de sfeer van preventie, ook de politie. Ik ken jeugdagenten die zelf naar scholen toegaan om de kinderen gewoon te vertellen waar je in terecht komt. Ik denk dat dat zo ontzettend waardevol is. We kunnen nooit bewijzen wat het heeft tegengehouden, maar ik ben wel elke keer weer ontzettend trots geweest als ik zag dat dat gewoon gebeurde, en dat ben ik ook nu weer vanuit de rol die ik nu heb. Daar hoeft eigenlijk helemaal geen aanmoediging van onze zijde voor te zijn, omdat iedereen wil dat het goed gaat met onze jongeren.

Wanneer kunnen we de uitkomsten van de boa-beschouwing verwachten? Die bevindt zich in de afrondende fase. Dit was een vraag van mevrouw Michon. Mevrouw Michon van de VVD, mag ik mij een kritische opmerking permitteren? Ik hoorde dat mevrouw Michon aandacht vraagt voor de groene boa. Ik zeg even op voorhand dat ik echt niet kan treden in de besluitvorming van werkgevers over de vraag of het gebruik van het materiaal, de instrumenten die de betreffende werknemer met zich meedraagt, kan worden verlengd. Dat werd mij gevraagd, maar dat kan ik gewoon niet doen. Ik snap wel dat we de boa-beschouwing heel actief moeten meenemen. Ik streef ernaar uw Kamer nog voor het verkiezingsreces te informeren over de uitkomsten. Maar ik wilde één opmerking maken. Ik meende te horen dat mevrouw Michon op enig moment zei: als de politie wordt gebeld, dan is die nooit op tijd. Dat raakt mij wel, moet ik zeggen. Ik denk dat we er allemaal bij weg moeten blijven dat de politie dan ineens niet komt; volgens mij is dat ook niet de bedoeling van de opmerking geweest. Nee, de politie is zich heel wel bewust van het feit dat wanneer boa's, handhavers, gemeentehandhavers, boswachters of wie dan ook om hulp bellen, de politie vooraan staat. Ik dacht: ik wil die opmerking toch gemaakt hebben. Voor het verkiezingsreces wordt u geïnformeerd over de uitkomsten van de boa-beschouwing.

De voorzitter:

Hartelijk dank. Dat leidt tot een vraag van mevrouw Michon-Derkzen.

Mevrouw **Michon-Derkzen** (VVD):

Ik denk niet dat iemand mij kan betrappen op een lelijk woord over de politie. Het is een feit dat de groene boa's in de buitengebieden opereren, in grote natuurgebieden waarin zij simpelweg bij wijze van spreken elk zandpad, elke boom en elke heuvel zelfs in het donker kennen; die kent de politie niet. Door de aard van het geografische gebied waarin de groene boa's werken, staan zij er alleen voor. Mijn bezwaar is -- dit wil ik echt scherp onder de aandacht brengen -- dat er de afgelopen jaren altijd gedoe is over wel of geen wapen. Dat moet inderdaad door de werkgever worden aangevraagd. Nu moet dat zelfs met verlengingen. Die worden aangevraagd door de werkgever. Die aanvraag krijgt een advies van het bureau korpscheftaken en het OM. Justis neemt een besluit -- Justis krijgt het mandaat van u, als minister -- en dat is dan een negatief advies. Dat steekt, want het is juist de werkgever die het wil. Overigens is het je taak als werkgever om ervoor te zorgen dat je mensen op een veilige manier hun werk kunnen doen en dus een wapen nodig hebben. Zelfs een verlenging daarvan krijgt een negatief advies, met allerlei bureaucratische argumenten. Ik weet ook dat het ambtelijk wordt erkend en dat erover wordt gesproken, maar het helpt echt als de minister hier even op blijft duwen, omdat we niet willen dat deze mensen, die belangrijk werk doen in de buitengebieden, er alleen voor staan. Dat wil niemand. Daarom pleit ik ervoor.

Minister **Van Oosten**:

Dan wordt mij de context even een stuk helderder. Nog steeds ga ik mij niet mengen in het advies of de besluitvorming van de dienst korpscheftaken van de politie, maar ik begrijp wel wat mevrouw Michon-Derkzen zegt. We nemen dit aspect mee in de boa-beschouwing die u nog voor het verkiezingsreces kan ontvangen. U kan ervan op aan dat ik even kritisch meekijk naar wat er op dit punt in staat en ik hoor uw reflectie daarop nadien dan wel, als ik dat zo doen mag, voorzitter.

De **voorzitter**:

Zeker. De heer Aardema heeft ook nog een vraag voor u.

De heer **Aardema** (PVV):

Ik wilde toch nog even doorgaan op de groene boa's. Het ligt inderdaad bij de werkgever; dat snap ik wel. Maar zou u als minister niet bepaalde categorieën kunnen toepassen? Ik kan mij voorstellen dat een boa die bijvoorbeeld parkeerwachter is, geen vuurwapen hoeft, maar de boa die mijn collega noemde, die bij nacht en ontij ergens op de heide staat, misschien

wel. Daar kunt u als minister volgens mij iets aan doen. Kunt u dat nader duiden?

Minister **Van Oosten**:

Exact dit moeten we in die beschouwing meenemen. Het is namelijk terecht dat u opmerkt dat je een parkeerwachter niet met een wapen op straat wil hebben. Maar voor de groene boa, zeg maar een boswachter in een heel uitgestrekt gebied, kan het een andere afweging zijn. Dat volg ik dus, maar laten we dat meenemen in die beschouwing. Als u die ontvangen heeft, gaan we er ook gewoon allemaal met elkaar over praten en dan mag u er zelf ook uw opvatting over vormen.

Ik blijf bij mevrouw Wijen-Nass. Wat doet de minister aan het tegengaan van leegstand op boerenerven, die misbruikt wordt door criminelen, in combinatie met de vraag om meer aandacht te besteden aan het buitengebied. Ik had mevrouw Wijen-Nass heel graag meegenomen in een ervaring die ik zelf heb meegemaakt met LTO Noord en het Platform Veilig Ondernemen -- ik moet het goed zeggen -- in een gebied waar ik tot voor kort een verantwoordelijkheid droeg. Daar kwamen diverse agrarische ondernemers om op een heel ludieke manier bewust te worden gemaakt van de risico's die ze op hun erf kunnen tegenkomen. Dat was zo ontzettend waardevol. Ik vond het echt heel erg mooi om mee te maken. Ik hoor het ook terug in de wens van mevrouw Wijen-Nass als het gaat om de vraagstukken op dat vlak, die er natuurlijk gewoon zijn. Bijvoorbeeld leegstand bij boeren is een grote kwetsbaarheid, omdat criminelen hier gebruik van willen maken voor drugsproductie en andere activiteiten. Er wordt vanuit het ministerie ingezet op de aanpak van leegstand. Er lopen verkenningen voor een town deal over boerderijwonen en erfdeling om leegstaande agrarische gebouwen te herbestemmen en duurzame woonvormen in het buitengebied te realiseren. De herontwikkeling van boerderijen biedt ook nieuwe mogelijkheden. De vraag om erfdeling groeit, maar kent ook uitdagingen. Kan er in de publiekscampagne "Vreemd of verdacht?" meer aandacht worden besteed aan het buitengebied? In die publiekscampagne wordt aandacht gegeven aan verschillende doelgroepen en situaties, bijvoorbeeld aan het agrarisch buitengebied, en komen er specifieke themacampagnes.

Mevrouw Michon-Derkzen vroeg nog hoe de minister aankijkt tegen het gedeeltelijk opheffen van de geheimhoudingsplicht voor notarissen. Dit is weer een heel ander thema, maar het valt nog wel onder hetzelfde blokje. Op dit moment voorkomt de wettelijke geheimhoudingsplicht dat notarissen onderling informatie kunnen delen over cliënten die zijn geweigerd vanwege vermoedens van fraude, witwassen of terrorismefinanciering, maar er wordt gewerkt aan de implementatie van nieuwe Europese antiwitwasregels, die gelden vanaf juli 2027; we moeten dus niet te lang wachten. In die implementatiewet voor de Europese regels wordt het voor notarissen mogelijk gemaakt om onder voorwaarden voor dit specifieke doel de

geheimhoudingsplicht te doorbreken. Dat is ook de uitkomst van de gesprekken met de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie.

In het verlengde hiervan werd door mevrouw Michon-Derkzen van de VVD de vraag gesteld hoe de regie op een betere invulling van de poortwachtersrol van de toezichthouders tegen witwassen et cetera kan worden uitgerold. Daarbij wordt nauw samengewerkt met de minister van Financiën door het implementeren van de nieuwe Europese antiwitwasregels in nationale wetgeving. Alle stakeholders worden meegenomen. Er wordt ook steviger ingezet op witwasrisico's uit het National Risk Assessment Witwassen 2023 en uit signalen vanuit de opsporing. In Europa wordt een voortrekkersrol gepakt via een pilot voor poortwachters, om gegevens met elkaar te delen. Daarvoor wordt ook maandelijks een gesprek gevoerd met de grootbanken, het Openbaar Ministerie en alle andere sleutelpartijen daarbij. Hierover heeft u overigens ook een Kamerbrief witwassen ontvangen.

Dan vroeg de heer Van Nispen aandacht voor misbruik van rechtspersonen en vroeg hij naar de stand van zaken van de motie over een netwerkanalyse rondom brievenbusfirma's. De door de motie gevraagde actie valt onder verantwoordelijkheid van het ministerie van Financiën en is dus ook overgedragen aan dat ministerie. Bij dezen, zou ik willen zeggen.

Dan kom ik op de Kamer van Koophandel, vastgoedfraude en de motie-Mutluer/Van Nispen over de bevoegdheden van de Kamer van Koophandel. We zijn in gesprek met het ministerie van Economische Zaken en de Kamer van Koophandel over hun rol en instrumentarium in de aanpak van georganiseerde en ondermijnende criminaliteit. Er komt een halfjaarbrieven. Daarin wordt teruggekomen op die moties.

Dan de heer Van Nispen ...

De voorzitter:

Dat leidt toch tot een vraag van mevrouw Mutluer.

Mevrouw **Mutluer** (GroenLinks-PvdA):

De minister maakte een schijnbeweging, dus ik dacht dat hij hierop nog verder door zou gaan, maar dat was niet het geval. Ook dit duurt mij te lang. Ik wil de minister vragen of hij nog een rol kan spelen in het in beweging krijgen van met name de Belastingdienst, samen met zijn collega-minister van Financiën. De motie is volgens mij vrij helder. Ik heb in mijn bijdrage denk ik heel precies aangegeven dat we zien dat nu de banken geen bestuursorganen zijn, ze toch afhankelijk zijn van andere partijen. De Belastingdienst is overbelast. Je hebt wetgeving nodig. Ik hoop dat de minister zich meer kan inspannen zodat de motie die wij hebben ingediend, waarmee je een vog moet krijgen voordat je weer een hypotheek kan

verkrijgen, zo snel mogelijk wordt uitgevoerd om hypotheekfraude te voorkomen.

Minister **Van Oosten**:

Sowieso zijn we in gesprek met het betreffende ministerie. Daar gaan we onverkort mee door. De inzet is mij helder. De motie is aangenomen, dus we gaan ons daarvoor inspannen. Maar we zijn er nog niet. Ik kan u ook niet zeggen of er extra power op moet worden gezet, want volgens mij wordt er al stevig aan gewerkt. Maar ik kan u nog niet melden dat het geregeld is. We moeten daar goed overleg over hebben, want daar gaat dit ministerie niet alleen over; zo is het ook wel weer. Er zijn wellicht ook andere belangen die in dat kader moeten worden afgewogen. Maar uw inzet is mij volkomen helder.

Voorzitter. De heer Van Nispen vraagt naar de positie van de Kamer van Koophandel aangaande brievenbusfirma's. Wat wordt er gedaan door de Kamer van Koophandel tegen nepmalafide bedrijven in het Handelsregister? De vraag staat er zo, maar ik denk dat de heer Van Nispen "malafide" bedrijven bedoelt en niet "nepmalafide" bedrijven, want dat betreft dan de rest; die zijn goed, zou ik denken. Maar goed, brievenbusfirma's zijn niet verboden en er is ook geen centraal toezicht op brievenbusfirma's. Brievenbusfirma's hoeven in de kern natuurlijk niet per se crimineel of iets dergelijks te zijn. Maar goed, het kan wel leiden tot goed nadenken. We moeten in elk geval stevig optreden tegen misbruik. De Kamer van Koophandel speelt een belangrijke rol bij de inschrijving en mutatie van gegevens over ondernemingen en rechtspersonen. Maar ook andere partijen, zoals de Belastingdienst, de toezichthouder en poortwachters -- daar is net over gesproken -- hebben expertise en een rol hierin. We zijn met deze organisaties en de minister van Economische Zaken bezig met een onderzoek naar hoe we het instrumentarium van deze partijen kunnen versterken.

Mevrouw Mutluer vroeg ook naar hypotheekfraude. Eigenlijk heb ik net ook een vraag van haar daarover besproken. Misschien krijgt ze nu alsnog het antwoord; we gaan even kijken. De vraag is: wat moeten banken nu doen om hypotheekfraude te voorkomen en is het belang van de aanpak van hypotheekfraude niet zwaarwegend genoeg om tot wetswijziging over te gaan? Banken en andere instellingen zijn aangewezen als poortwachter tegen witwassen. Dit verplicht hen tot het doen van cliëntonderzoek en biedt een grondslag om informatie bij hen op te vragen. Vanuit de overheid wordt bijvoorbeeld hiervoor het register voor uiteindelijk belanghebbenden, het UBO-register, bij de Kamer van Koophandel ingericht. Met de minister van Financiën, een ander ministerie weer, en de banken werken we uit hoe we meer inzicht in de risico's kunnen krijgen en werken we handvatten voor poortwachters uit. In de Kamerbrief over witwassen van afgelopen mei gaan de minister van Financiën en ik daarop in. Rondom hypotheekfraude loopt vanuit het Financieel Expertise Centrum, het FEC, een project om breder te kijken naar oplossingen voor deze problematiek. Daarnaast wordt er serieus

gekeken of het delen van gegevens door de Belastingdienst kan helpen, maar dat moet je dan wel juridisch weer goed onderbouwen. Daarover hoorde ik ook een vraag en dat kan ik niet zomaar zeggen. Dat moet juridisch goed onderbouwd zijn en goed geregeld zijn. Uit het project en de verkenning moet blijken of hypotheekfraude zwaarwegend genoeg is om tot aanpassing van wetgeving te komen. Laten we dat afwachten. Ik ga niet vooruitlopen op de uitkomst. U vraagt wanneer. Dat weet ik niet. Ik kan naast mij kijken of ik daar heel snel een antwoord op kan krijgen ... Nee, dat weten we nu niet. Dat gaat u in elk geval teruglezen in de volgende voortgangsbrief, of eerder, als ik zicht krijg op nadere duiding. Ik kan dat nu echt niet overzien. Dat spijt mij.

De heer Boswijk vraagt nog naar OMG's, zoals ik ze maar noem, de outlaw motorcycle gangs, en het WODC-rapport. Er wordt de vraag gesteld of de aanpak niet meer gefocust zou moeten worden op de meest gevaarlijke leden van criminele motorbendes. Hoe kijkt de minister hiernaar? Het is evident dat we aandacht moeten houden voor deze problematiek van outlaw motorcycle gangs. Op dit moment overleggen we met de betrokken partners in het landelijk strategisch overleg op welke wijze het beste gevolg kan worden gegeven aan die aanbevelingen. Het streven is om u nog aan het eind van dit jaar een beleidsreactie te sturen. Het lijkt me goed om die even te lezen. Dan kunt u daar allemaal uw mening over hebben en dan gaan we vast met elkaar daarover in gesprek.

Mevrouw Mutluer vroeg ook naar de explosies. Zij vroeg of er indicaties zijn dat we de goede kant op gaan met het Offensief tegen Explosies. Ik kan u melden dat tot en met juli dit jaar sprake was van een lichte stijging in de politiecijfers. Dat is zorgelijk. De stijging is minder groot dan in de voorgaande jaren. Het is te vroeg om conclusies te trekken over de effectiviteit van de aanpak of maatregelen. Ja, woningcorporaties spelen een rol. Ja, we moeten kijken hoe informatie-uitwisseling tussen politie, gemeenten en woningcorporaties nog beter kan worden vormgegeven. Ik wil u zeggen: ik ben zelf ook in mijn woonplaats regelmatig geconfronteerd geweest met de heftigheid van een dergelijke explosie. Ik weet wat dat doet met betrokkenen, met de buurt, met de straat. Dat is ongekend. Het is ook gewoon verschrikkelijk dat mensen het lef hebben om dat een ander aan te doen. Dus ik snap heel goed dat u hier aandacht voor vraagt en dat burgemeester Schouten van Rotterdam het voorzitterschap op zich heeft genomen om hiermee bezig te zijn. Maar het is wel heel complexe en ingewikkelde materie. Het wordt zomaar gedaan. Heel veel mensen zijn bereid om dat maar even te doen, soms voor een paar honderd euro. Zie dat maar eens te doorbreken.

Het onderscheppen van illegaal vuurwerk hangt daar ook een beetje mee samen, zou ik durven te stellen. Mevrouw Michon-Derkzen van de VVD vroeg wat we doen om het illegale vuurwerk te onderscheppen. Wordt dit meegenomen in de bredere aanpak van ondermijning? Vanzelfsprekend heeft illegaal vuurwerk aanpakken structureel de aandacht van opsporingsdiensten. Het hele jaar door werken onder meer het OM, de politie

en de Inspectie Leefomgeving en Transport samen aan het opsporen en onderscheppen ervan. Er is recent nog een vuurwerkhandelaar uit Duitsland veroordeeld wegens overtreding van de regels rond opslag van professioneel vuurwerk. In het kader van de implementatie van de Wet veilige jaarwisseling wordt een handhavingsplan opgesteld met specifieke aandacht voor grensoverschrijdende handel en versterking van de opsporing. U heeft daar eerder over gesproken en u wordt daar binnenkort nader over geïnformeerd. Dat moet ook wel omdat we natuurlijk, niet vanaf de komende jaarwisseling maar vanaf de jaarwisseling daarna, geen vuurwerk meer toe willen laten. Dan hebben we een gedegen plan.

Dan stap ik door naar de heer Aardema, van de PVV, want hij vraagt: hoe ziet dat plan eruit en is dat op tijd gereed? We zijn dat aan het opstellen met alle relevante partijen; ik noemde ze net al, maar natuurlijk ook de VNG. Iedereen moet daarmee overweg kunnen. Het richt zich zowel op de aankomende jaarwisseling als op de jaarwisseling vanaf 2026 met een vuurwerkverbod, inclusief de internationale aanpak van illegale handel en misbruik. Het is bedoeld als handreiking aan het lokaal gezag zodat alle partijen het kunnen gebruiken bij het opstellen en uitvoeren van hun eigen lokale handhavingsplan. Dat bieden we eind dit jaar aan de Kamer aan zodat alle gemeenten zich naar beste kunnen op de aankomende jaarwisseling kunnen voorbereiden.

Ik kijk of ik dan alle vragen rondom aankomende jaarwisseling heb beantwoord. Ja.

De **voorzitter**:

Hartelijk dank. Er is een vraag van de heer Aardema.

De heer **Aardema** (PVV):

Ik dank de minister voor die laatste antwoorden, maar er moet volgens mij wel een beetje haast worden gemaakt, want een van de jaarwisselingen is al de komende jaarwisseling. Dat duurt nog maar vier maanden. Kunt u iets zeggen over dat handhavingsplan en over of dat van toepassing is op de komende jaarwisseling?

Minister **Van Oosten**:

De precieze datering kan ik u niet geven. Ik hoop dat ik in de tweede termijn daar nog wat meer informatie over heb. Maar ik realiseer me heel goed dat het specifiek is bedoeld voor 2026-2027. Dan hebben we nog even. Maar het is zeer zinvol om natuurlijk niet tot dat moment te wachten en ook te bekijken wat we er de komende jaarwisseling aan kunnen hebben. Ik probeer

u in de tweede termijn dat antwoord te geven en anders gaat u het vast volgen.

Dan een vraag over gegevensdeling, van mevrouw Michon-Derkzen. Hoe staat het met de uitvoering van de motie op dat punt? Het gaat om cruciale randvoorwaarden voor een effectieve opsporing en preventie van criminaliteit. Binnen het ministerie wordt daarom door de Taskforce gegevensdeling hard gewerkt aan het analyseren van knelpunten. De prioriteit ligt bij het wegnemen van ervaren knelpunten binnen de thema's mainports en Preventie met Gezag. U krijgt in de halfjaarbrieven ondermijning een antwoord, maar ik kan u alvast een voorbeeld noemen. Dat is eigenlijk wat u natuurlijk wil bereiken met de motie: dat het concrete resultaten oplevert. Ik kan u één noemen. De uitwisseling van camerabeelden tussen mainportpartners wordt verbeterd om efficiënter en effectiever criminelen op te sporen. Dat lijkt mij een heel succesvolle stap.

De heer Van Nispen vroeg naar het afpakken van crimineel vermogen. Wat zijn de plannen? Er zijn diverse plannen, onder meer een voorstel voor een nieuwe non-conviction based confiscation procedure, die het mogelijk maakt om crimineel verdiend vermogen af te pakken, ook zonder voorafgaande veroordeling. Ik noem een nieuwe spoedbevroezingsbevoegdheid voor de Financial Intelligence Unit -- excuus voor al die Engelse termen, voorzitter; het is dan maar zo -- die wereldwijd de mogelijkheden voor het leggen van beslag verruimt. Bovendien zorgt de EU-confiscatierichtlijn ervoor dat internationale gegevensdeling over het vermogen van criminelen sneller en makkelijker wordt.

Daarbij hoort dan ook eigenlijk de vraag wat de status is van de twee moties van de heer Van Nispen over de inzet van Nederland tijdens de onderhandelingen over de EU-anticorruptierichtlijn. Daarover hebben trilogieën plaatsgevonden tussen de Raad, de Commissie en het Europees Parlement. Die zijn vergevorderd, maar ze zijn nog niet tot overeenstemming gekomen. De verwachting is dat het implementatietraject niettemin in 2025 van start kan gaan. Daar gaat het uiteindelijk om, zou ik willen zeggen: dat we gaan starten. In lijn met de twee moties zet Nederland zich in voor een brede strafbaarstelling van ongeoorloofde beïnvloeding en voor het opnemen van een strafbaarstelling van misbruik van functies.

Wat gaat de minister doen om corruptie beter te bestrijden, vroeg de heer Koops. Er wordt geïnvesteerd in extra capaciteit en expertise bij de Rijksrecherche, de FIOD, het Openbaar Ministerie en de rechtspraak. We richten ons op processen en sectoren waarvan we weten dat ze risico's lopen -- u gaf daar zelf een goed voorbeeld van -- of waarvan de belangen voor de nationale veiligheid en economie groot zijn. Bij de publieke sector zal je dan in de eerste plaats denken aan de bedrijfsvoering van de rijksoverheid en het functioneren van ministeries, zoals dat van Justitie en Veiligheid, de toegang tot ICT-systemen, de uitgifte van identiteits- en reisdocumenten, en de weerbaarheid van ambtenaren bij decentrale overheden. Het is ontzettend

belangrijk om overheden daar een beetje bij te helpen en ze zich daarvan bewust te houden. Overigens is elke overheid, zoals ik ze ken, zich daar heel goed van bewust, maar het is best ingewikkeld om het altijd maar te ontdekken. Voor de private sector wordt geïnvesteerd in de samenwerking met in het bijzonder de transport- en logistieksector. Dat is ook een beetje het punt van de heer Koops, zou ik menen. Daarbij wordt namelijk gebruikgemaakt van maatregelen die medewerkers beschermen tegen criminele druk.

Voorzitter. De heer Koops vroeg ook naar corruptie en mainports. Zou de minister willen ingaan op het idee van permanente screening voor douaniers? Het is ontzettend van belang dat voor de integriteit van een organisatie en de veiligheid van de medewerkers de juiste maatregelen worden genomen tegen corruptie. Permanente screening is een zwaar middel waarvoor een wetswijziging nodig is. De Douane onderzoekt natuurlijk als werkgever doorlopend wat voor extra maatregelen er nodig zijn, ook vanuit de verantwoordelijkheid die de Douane hiervoor voelt. Het staat hier niet, maar ik ga er overigens ook van uit dat dit ook gebeurt vanuit de verantwoordelijkheid als werkgever voor de werknemers. Men realiseert zich ongetwijfeld heel erg goed dat mensen ook kwetsbaar kunnen zijn. Daar voel je je als werkgever ook gewoon verantwoordelijk voor. Je wilt mensen daar een zekere bescherming voor bieden. Er worden bijvoorbeeld ook bewustwordingssessies georganiseerd. Er wordt ook gekeken of je meer moet doen in de sfeer van logging, waarbij je bekijkt wat er in de zoeksystemen is bekeken.

De **voorzitter**:

Had u nog een vraag, meneer Koops?

De heer **Koops** (NSC):

Ik kom nog heel even terug op die budgetten. Het is lovenswaardig, hoor, wat er allemaal gebeurt aan het voorkomen van corruptie. Dit is geen begin van een sneer of iets dergelijks. Maar een van de zorgelijke puntjes van de Algemene Rekenkamer is het volgende. Zij waren deze lente heel hardvochtig over het ministerie van Justitie en Veiligheid als het gaat over de allocatie van middelen, over geld. Daarom kom ik er nog even op terug. Ik begrijp de toelichting van de minister. Ja, er wordt geïnvesteerd in algemene dingen zoals het vergroten van de capaciteit van de Rijksrecherche. Maar ik hoorde de minister niet specifiek ingaan op bijvoorbeeld de kroongetuigenregeling of op het specialisme -- ik zou haast "vakgebied" zeggen -- van corruptiebestrijding. Er wordt dus wel geïnvesteerd in de diensten, maar niet in de corruptiebestrijding zelf. Is daar nu een apart budget voor?

Minister **Van Oosten**:

Als het gaat om de kroongetuigenregeling -- want volgens mij hing uw vraag daarmee samen -- dan wil ik daar dadelijk nog even op ingaan. Dan kijk ik even of de collega's, voor zover dat nog niet gedaan is, willen bekijken of er nog meer antwoord te geven is ten aanzien van de budgetten en de vraag of die toereikend zijn. Dat is eigenlijk uw vraag, of niet? Versta ik uw vraag juist?

De heer **Koops** (NSC):

Ja, inderdaad. Als het zo is dat dat nu even niet in dit debat kan, dan ga ik u vragen of u kunt toezeggen dat we daar op korte termijn een toelichting op krijgen, ook omdat de begroting eraan zit te komen.

Minister **Van Oosten**:

Vooruitlopend op mijn beantwoording ten aanzien van de kroongetuigenregeling geldt natuurlijk dat we daar überhaupt nog een wetsbehandeling over gaan hebben. Daarin past, denk ik, ook de vraag die u stelt. U gaat die ook ongetwijfeld daar stellen, dus dan kunnen we ons daar vast op voorbereiden. Ik zou heel praktisch ook wel willen opmerken dat zolang die nieuwe wet er nog niet is, die ook niet van kracht is en die dus ook -- misschien praat ik nu mijn mond voorbij -- niet werkt. Ik bedoel dan die nieuwe wet, hè? Dat lijkt me wel logisch. Dat brengt dus ook weinig financiële effecten met zich mee, anders dan dat we het natuurlijk willen voorbereiden en het snel met uw Kamer willen bespreken. Maar laten we even kijken of u dadelijk tevreden bent met de beantwoording die ik geef. Als er nog vragen over zijn, dan kijken we of het nog in de tweede termijn past.

Mevrouw Wijen-Nass stelde een vraag over verplaatsingseffecten bij drugssmokkel via havens. Dat is een hele terechte vraag. Neem bijvoorbeeld haar veronderstelling dat de smokkel naar noordelijke havens plaats gaat vinden. Wat doen we om vissers hier weerbaar tegen te maken? We onderzoeken al een tijd of er een verplaatsingseffect naar kleinere havens bestaat, zoals naar het noorden van het land. We zien tot nog toe vooral een verplaatsing van Rotterdam naar bijvoorbeeld Vlissingen en Amsterdam. Maar ja, die vallen onder de mainports. Met het platform kleine zeehavens, waarvoor we deze zomer een voorstel hebben ontvangen, kunnen de kleinere havens -- ik noem even Scheveningen en de Eemshaven -- beter samenwerken en kennis uitwisselen. Daarnaast is er voor bijvoorbeeld het weerbaarder maken van vissers en andere regionale projecten al langer financiering beschikbaar via de Regionale Informatie en Expertise Centra.

Mevrouw Wijen-Nass vraagt ook naar het thema preventief fouilleren. De politie kan pas ingrijpen na een concrete verdenking. Preventief fouilleren

kan in probleemwijken, aldus mevrouw Wijen-Nass. Kunnen deze in kaart worden gebracht en wil de minister in gesprek gaan met de burgemeesters over preventief fouilleren? Burgemeesters kunnen onder specifieke omstandigheden veiligheidsrisicogebieden aanwijzen waarin preventief fouilleren mogelijk is. Het is dan overigens aan de officier van justitie om het bevel te geven voor het daadwerkelijk uitvoeren van dat soort preventieve fouilleeracties. Een dergelijke aanwijzing geldt dan voor twaalf uur. Voor de aanwijzing van de burgemeester geldt dat enkel een gebied aangewezen kan worden als aan de hand van concrete feiten en omstandigheden sprake is van de vrees voor verstoring van de openbare orde of als dat specifiek volgt uit de aanwezigheid van wapens. Je moet dus concrete feiten en omstandigheden hebben, wil je dat kunnen besluiten. Het is dan uiteindelijk wel een keuze van de burgemeester om dat wel of niet te doen.

Voorzitter. Dan heb ik het blokje brede aanpak gedaan en ga ik met uw welnemen naar kroongetuigen, bewaken en beveiligen. Een aantal van u hebben daar vragen over gesteld.

Misschien even een algemene opmerking vooraf. Het kroongetuigenstelsel zoals we dat kennen, wordt in het wetsvoorstel -- daar ga ik dadelijk nog op terugkomen -- al dan niet verbreed, als uw Kamer daarmee akkoord gaat. Maar we moeten dat los zien van het stelsel bewaken en beveiligen. Dat is echt een ander iets. Laat ik vooropstellen dat het spijtig is dat heel veel mensen in het stelsel bewaken en beveiligen moeten zitten, maar dat hoeft niet per se wat te maken te hebben met het kroongetuigenprogramma. Dat kan, maar dat hoeft niet. Ik zeg dat zo goed, ja.

De **voorzitter**:

Een vraag van mevrouw Mutluer.

Mevrouw **Mutluer** (GroenLinks-PvdA):

Dan gebruik ik wel mijn laatste interruptie, want ik ben het totaal niet eens met de minister. Juist naar aanleiding van het OVV-rapport en juist naar aanleiding van de vele moorden die zijn gepleegd, op de broer van de kroongetuige, op de advocaat, op een journalist, hebben wij gezegd dat je bewaken en beveiligen niet helemaal los kunt zien van de kroongetuigenregeling. Ik heb eerder gezegd: op het moment dat je het bewaken en beveiligen, dat nu volgens mij onder de paraplu van de NCTV komt, niet goed regelt en niet goed organiseert, waarbij de linkerhand niet weet wat de rechterhand doet, kan je deals sluiten, maar als de veiligheid niet goed geborgd is, gaat het niet goed. Ik hoop dat de minister zijn woorden heroverweegt. Of in ieder geval gun ik hem nog alle ruimte om zich te verdiepen in die rapporten. Maar van mij mag hij dat niet los van elkaar of

apart van elkaar zien, gelet op de lessen die we moeten trekken uit de meest verschrikkelijke dingen die zijn gebeurd.

Minister **Van Oosten**:

Voor de goede orde: dat laatste wil ik ook helemaal niet, integendeel zelfs. Ik ben de eerste om te onderkennen dat er zeer zeker een samenhang kan zijn. Absoluut. Geen enkele twijfel over. Het kan heel goed zijn -- dat is ook in essentie het vraagstuk waar we het over hebben -- dat in de omgeving van een kroongetuige het stelsel bewaken en beveiligen moet worden ingezet. Dat kan absoluut aan de orde zijn in de voorbeelden zoals u die noemt, maar ik ga mij over individuele zaken niet uitlaten. Maar ik vind het ook belangrijk om aan te geven als het gaat om de kroongetuigenregeling waar we voor staan en welke verbreding we hebben enzovoort. Dat hangt niet altijd exact samen en loopt niet altijd exact samen met het stelsel bewaken en beveiligen. Laten we daar echt heel goed over ... De inzet moet niet een andere zijn; even voor de goede orde.

De heer Koops vraagt hoe het ervoor staat met de nieuwe kroongetuigenregeling en hoeveel geld de overheid beschikbaar gaat stellen voor het implementeren van de regeling. De consultatie van de nieuwe kroongetuigenregeling is op 13 juni gestart. De eerste reacties zijn ontvangen en ik verwacht de laatste reacties van de betrokken ketenpartners eind deze maand. Daarna gaat het wetsvoorstel in het kader van het wetsproces ter advisering naar de Raad van State. Na verwerking van het advies van de Raad van State gaat het wetsvoorstel naar de Kamer en gaan we met elkaar in gesprek over dit uiterst belangrijke onderwerp. Maar we moeten dat eventjes opgehaald hebben en vanzelfsprekend verwerkt hebben. De precieze uitvoeringsconsequenties, dus als het gaat om geld en dat soort vragen, zijn uitgevraagd in het kader van de nu lopende consultatiefase. Die loopt eigenlijk nu. Wel hebben we structurele middelen gereserveerd -- vergeef mij dat ik nu niet meteen het bedrag weet -- voor de dekking van de kosten van de nieuwe regeling. Dit gaat om 6 miljoen, hoor ik rechts van mij. Dan heeft u bij dezen ook het bedrag.

De heer Boswijk stelt de vraag of de veiligheid van een kroongetuige uit het Marengoproces op orde is, aan welke eisen dit moet voldoen en of de personen om de kroongetuige heen, zoals de familie en de advocaat, goed worden beveiligd. Daar hadden we het net over: de omgeving. Het spreekt vanzelf dat ik over individuele strafzaken geen uitspraken kan doen. Dat wil ik niet en dat doe ik ook niet, maar gelet op het rapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid -- mevrouw Mutluer verwees er al naar -- en de kabinetsreactie is er extra aandacht voor de noodzakelijke beveiliging van kroongetuigen en personen in hun omgeving. Het punt dat ik net probeerde te maken -- vergeef me als dit niet duidelijk was; dat is dan misschien mijn onervarenheid in dit ambt -- is dat de afspraak is gemaakt dat voorafgaand aan het sluiten van een potentiële kroongetuigendeal het Openbaar

Ministerie afstemming met de NCTV zoekt, waarbij ik ervan uitga dat u allemaal weet wat die termen betekenen, om samen een afweging te maken tussen de nevengeschiedte belangen van opsporing en veiligheid. Dat gaan we ook wettelijk verankeren in de kroongetuigenregeling. Met andere woorden, een deal wordt alleen maar gemaakt als die verantwoord wordt geacht met het oog op de veiligheid van alle betrokkenen.

Meneer Koops, u vraagt ook: wat verklaart het dat de gehele straf zo meteen voorwaardelijk kan worden opgelegd? Dat zit voor een deel natuurlijk ook in de wetsbehandeling, dus laten we de discussie daar dan ook voeren. Op dit moment kan aan een kroongetuige maximaal de helft van een gevangenisstraf die de rechter heeft opgelegd of die een rechter voornemens was op te leggen aan strafvermindering worden geboden. Daarmee is de regeling nu vooral interessant voor een verdachte of veroordeelde die met een relatief lange strafdreiging te maken heeft, echt van jaren. Dat is vaak niet het geval voor mensen met een relatief kleine rol in een crimineel netwerk. Ik lees "kleine rol". Het is natuurlijk een relatief kleine rol, maar het is evengoed nog steeds een foute rol. Maar het is dus wel een relatief kleine rol. Voor de aanpak van georganiseerde criminaliteit zijn ook verklaringen van personen met een meer ondersteunende rol van grote betekenis. Daarom voorziet de nieuwe kroongetuigenregeling in een voorwaardelijke straffkorting tot 100% voor verdachten tegen wie onder normale omstandigheden tot maximaal zes jaar onvoorwaardelijke gevangenisstraf wordt geëist. Dat is zo omdat we anders ... Maar daarover gaan we met elkaar in discussie. Dat ligt nu ook in consultatie. Laten we niet te veel vooruitlopen op wat we er allemaal van vinden. In de consultatie wordt nu de veronderstelling neergelegd dat we ze anders onvoldoende mee krijgen in de mogelijkheid tot het sluiten van zo'n deal.

De **voorzitter**:

De heer Koops heeft nog een vraag voor de minister.

De heer **Koops** (NSC):

Dit is een heel bruikbare, fijne toelichting, maar het scherpt mij er dan ook in hoe belangrijk het is dat een uitvoeringstoets niet pas tot stand komt nadat er hier over gediscussieerd is. Ik blijf hier maar haken op die kritiek van het ministerie -- die neem ik gewoon even als een gegeven -- dat die uitvoeringstoetsen juist bij strafrechtelijke en strafvorderlijke onderwerpen te vaak achterwege zijn gebleven. Vandaar mijn vraag aan de minister of hij kan toezeggen dat die uitvoeringstoets niet later komt dan dat het wetsvoorstel naar de Kamer gaat. Dus wordt het wetsvoorstel vergezeld door een uitvoeringstoets?

Minister **Van Oosten**:

Ja.

De **voorzitter**:

Dan continueert de minister.

Minister **Van Oosten**:

Dat is voor mij makkelijk, hè, om antwoord te geven.

Mevrouw Mutluer sprak over de kroongetuigenregeling en vroeg wat het probleem is van een toets -- dat is overigens een andere toets, maar dus wel weer het woord "toets" -- voorafgaand aan het aangaan van een kroongetuigendeal. Even voor de goede orde: ik vind dat we deze discussie ook moeten voeren wanneer we de wetsbehandeling hebben. U loopt een beetje vooruit op de wet, terwijl we nog helemaal niet alle reacties hebben opgehaald. U stelt de vraag, dus u krijgt netjes antwoord, maar dan wel met het voorbehoud dat ik de consultatie nog niet heb afgerond, dat nog niet heb kunnen verwerken enzovoort. Maar op dit moment is het zo dat de rechter-commissaris een strafvorderlijke kroongetuigendeal vooraf toetst. Dat blijft zo. Op tafel lag de vraag of er daarnaast ook een onafhankelijke toets van de civielrechtelijke getuigenbeschermingsovereenkomst moest komen. Over deze toetsing is intensief gesproken met alle betrokken partijen. Uit de gesprekken is gebleken dat er in de praktijk verschillende zwaarwegende bezwaren bestaan tegen onafhankelijke toetsing in individuele zaken. Dit heeft u ook kunnen lezen in een brief van 13 juni. In overleg met de procureur-generaal bij de Hoge Raad is daarom nu het voorstel om de procureur-generaal regelmatig toezicht te laten houden op het handelen van het OM in het kader van het getuigenbeschermingsprogramma. Dat noemen we periodiek systeemtoezicht. Ik begrijp dat mevrouw Mutluer daar misschien wat van vindt, maar ik wacht toch even af tot we het verhaal helemaal compleet hebben, zou ik omwille van iedereen willen vragen, want dan hebben we het totale beeld.

Mevrouw Mutluer vraagt naar de rol die de NCTV krijgt bij de beoordeling aan de voorkant van een potentiële deal. Eigenlijk hadden we het daar net al even over. Hoe gaat dat werken? De belangenafweging tussen opsporing en veiligheid is nevengeschiedt. Vanuit beide moet groen licht komen. Dat is belangrijk. Naar aanleiding van het OVV-rapport is de afspraak gemaakt dat voorafgaand aan het sluiten van een potentiële kroongetuigendeal het OM afstemming zoekt met de NCTV, om gezamenlijk de afweging te maken tussen, zoals hier staat, nevengeschiedte belangen van opsporing en veiligheid. De haalbaarheid voor beveiliging vanuit het stelsel bewaken en beveiligen wordt hierin meegenomen. Daarom haalde ik het net uit elkaar.

Het stelsel is in principe iets anders, maar heeft natuurlijk wel een rol hierin. Dat is evident. Als ik mij daar niet goed in heb uitgedrukt, neem ik dat natuurlijk terug. Maar het wordt dus meegenomen. Eigenlijk is de vraag: kan het stelsel het aan? Als dat het niet aankan, dan kan je dus ook geen deal sluiten. Dat zijn veel woorden, maar dat is in feite wat het is. Er worden alleen afspraken met kroongetuigen gemaakt indien dat verantwoord is met het oog op hun veiligheid, op die van hun omgeving en op die van de betrokken functionarissen. De NCTV krijgt een rol aan de voorkant. Die vraag heb ik net beantwoord.

De heer Boswijk had ook nog een vraag over kroongetuigen. Kan de minister een update geven? Ik heb al gezegd dat we nu bezig zijn met de consultatiefase van het wetstraject. Dat gaat uw kant op komen.

Dan heb ik nog de vraag over getuigenbescherming: "Getuigenbescherming is een zwaar en ingrijpend programma. Komen getuigen ook in aanmerking voor beveiliging vanuit het stelsel bewaken en beveiligen?" Voor kroongetuigen en hun naasten waartegen een dreiging bestaat, wordt het getuigenbeschermingsprogramma ingezet. Getuigenbescherming is een wezenlijk ander instrument om bescherming te bieden dan het stelsel bewaken en beveiligen. De insteek en de afspraken die daarbij worden gemaakt, verschillen in doel, aard, karakter en de wijze van inzet. Het zijn geen communicerende vaten. Dat punt bracht ik net ook op, namelijk dat het voor een deel andere systemen zijn. Vermenging van beide instrumenten is daarom onwenselijk, zoals ook geconstateerd is door de commissie-Bos.

De heer Boswijk vroeg naar bedreigde burgemeesters en mijn reflectie daarop. Hij is er nu niet, maar wellicht hoort hij het later nog terug. Het spreekt voor zich dat ik het beeld herken dat politieke ambtsdragers, onder wie burgemeesters, te maken kunnen krijgen met agressie en intimidatie. Het is heel simpel: dat is onacceptabel. Politieke ambtsdragers moeten ongestoord hun werk kunnen doen. Dat geldt voor raadsleden, wethouders, burgemeesters, Kamerleden en in the end ook voor ministers. Met de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties wordt de weerbaarheid van decentrale politieke ambtsdragers en van de ambtelijke organisatie tegen ondermijnende invloeden en andere vormen van oneigenlijke druk verhoogd.

Mevrouw Mutluer vroeg of het stelsel het aankan. Daarmee kom ik toch weer op de kroongetuigen. Sorry, die vraag had ik net moeten behandelen. Door het stelsel te versterken en de capaciteit voor bewaken en beveiligen uit te breiden, proberen we te voorkomen dat de capaciteitstekorten binnen het stelsel van doorslaggevende betekenis zijn in de afweging om wel of niet te komen tot het sluiten van een kroongetuigendeal. Voorafgaand aan de deal worden de veiligheidsrisico's en de mogelijke maatregelen in kaart gebracht. Het OM zoekt in afstemming met de NCTV, als gezag, gezamenlijk naar een belangenafweging in het stelsel. In dit nevenschikte overleg is het vanzelfsprekend dat er gekeken wordt of er een grote impact wordt voorzien

op de brede omgeving van de mogelijke kroongetuige. Dit heb ik in feite net ook al verteld, maar dan in één enkele zin.

Voorzitter. Tot zover de vragen over kroongetuigen en de daaraan gelieerde thema's. Ik kom bij het laatste kopje: politie, veiligheid et cetera. De heer Boswijk vraagt of kleinere voetbalclubs betrokken zijn bij de campagne Meld Misdaad Anoniem, die georganiseerd is door de KNVB, het OM, de politie en de gemeenten. Vooralsnog is die campagne vooral gericht op de supporters en medewerkers van organisaties in het betaald voetbal, maar het staat iedereen die wetenschap heeft van criminaliteit altijd vrij om dit te melden bij Meld Misdaad Anoniem. Dat hoeft overigens niet per se anoniem, maar dat kan wel altijd, ook als men melding wil maken van criminaliteit bij amateurclubs.

De heer Van Nispen vroeg nog hoe het zit met de capaciteit van de politie in relatie tot de aanpak van georganiseerde criminaliteit. Die capaciteit staat onder druk; dat is bekend. Dat wordt regelmatig met uw Kamer besproken. Gelet op de krappe arbeidsmarkt in combinatie met de knelpunten in de politiebegroting zal dit een uitdaging blijven. Daar draai ik niet omheen. U gaat mij daar ongetwijfeld kritisch op bevragen in de komende tijd. Maar de inzet van de politie op de aanpak van de georganiseerde criminaliteit is onverminderd hoog. Dat mogen we ook benadrukken. De korpschef zal de operationele slagkracht ontzien bij het oplossen van het financiële tekort voor 2026. De basisteams, de gebiedsgebonden politieteams, zullen in 2026 buiten beschouwing worden gelaten. We proberen ook te werken aan de directe instroom van bijvoorbeeld financiële rechercheurs, aan de arbeidsmarktstrategie en aan de afspraken over politietaken, bijvoorbeeld bij personen met verward en onbegrepen gedrag. Dat blijven we doen in de komende periode.

Dan heb ik nog een laatste vraag. Ik hoop dat ik geen enkele vergeten ben. De heer Boswijk vroeg nog of de minister bereid is om met de politie en de KNVB in gesprek te gaan over het invoeren van een maatregel naar het voorbeeld van de Engelse praktijk, waar de stoelen in stadions zijn voorzien van stickers met nummers. Dat zou een prachtige vraag zijn geweest bij de behandeling afgelopen maandag van de initiatiefnota van mevrouw Michon-Derkzen, maar ik beantwoord die nu ook heel graag. In Nederland is de betaaldvoetbalorganisatie verantwoordelijk voor de veiligheid in het stadion, maar ik ben graag bereid om met de KNVB en clubs in gesprek te gaan om te onderzoeken of dit ook in Nederland mogelijk is. Het is gewoon een mooie suggestie. Het is wel zo dat de melding die supporters dan kunnen doen, direct aan de club gedaan zou moeten worden. Met andere woorden: we pakken dit eens even op en dan kijken we welke meerwaarde dit kan hebben.

Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**:

Ik dank u hartelijk voor deze beantwoording. Ik kijk even naar de leden. Zijn er nog prangende, onbeantwoorde vragen? De heer Koops? Mevrouw Mutluer? Dat is niet het geval. Een vraag van de heer Aardema is wel onbeantwoord gebleven.

De heer **Aardema** (PVV):

Mag ik ook nog een kleine vraag stellen over het antwoord van de minister?

De **voorzitter**:

U mag nog twee interrupties plegen, meneer Aardema. Dus dat mag.

De heer **Aardema** (PVV):

Dank u wel. De minister schetste net dat de financiële situatie bij de politie geen invloed zou mogen hebben op de operationele sterkte. Nu weet ik dat er een bevorderingsstop is van schalen 7 naar schalen 8. Dat drukt nou juist wél op die operationele sterkte. Kan de minister dat duiden?

Minister **Van Oosten**:

Het spijt me, meneer Aardema. Ik ga het antwoord niet gissen. Dat ga ik echt niet doen, maar u zult wel antwoord krijgen. Ik neem dit punt mee voor het eerstkomende overleg over de politie.

De heer **Aardema** (PVV):

Ik stel dat zeer op prijs, want dit leeft enorm op de werkvloer.

De **voorzitter**:

Hartelijk dank voor de laatste interrupties. We zijn aan het einde gekomen van de eerste termijn. We gaan naar de tweede termijn en beginnen zoals altijd bij de Kamer. De leden hebben een spreektijd van 1 minuut 20 en mogen drie onderlinge interrupties plegen. Meneer Koops, aan u het woord.

De heer **Koops** (NSC):

Meneer de voorzitter. Allereerst dank ik de minister hartelijk voor de adequate beantwoording van de vragen die door de Kamer zijn gesteld.

Ik vraag een tweeminutendebat aan om moties in te kunnen dienen. Het verzoek is ook om dat tweeminutendebat in te plannen voor het reces, zodat de Kamer in deze samenstelling dat tweeminutendebat kan voeren. Daar laat ik het bij.

De **voorzitter**:

Ik dank u hartelijk. Mevrouw Mutluer.

Mevrouw **Mutluer** (GroenLinks-PvdA):

Ook mijn dank voor de antwoorden van de minister. Voor wat betreft de kroongetuigenregeling zullen wij het debat afwachten, maar ik denk dat de minister nu al aanvoelt dat wij daar vrij kritisch tegenover staan, zeker in relatie tot bewaking en beveiliging. Daar gaan wij hem dus enorm stevig op bevragen. Daar mag hij zich alvast op voorbereiden. Dat is één.

Ik heb een paar opmerkingen gemaakt over de aanpak van ondermijning, over veilige wijken en explosies in wijken en over de onderwereld die de bovenwereld bereikt. Een van de vragen die de minister niet heeft beantwoord, is mijn vraag over de rol van de corporaties. Aedes heeft daarover een brief gestuurd en gezegd hoe zij haar rol ziet. Is de minister bereid om daar, eventueel schriftelijk, een reactie op te geven? Dat lijkt mij in ieder geval verstandig.

Voorzitter, tot slot. Vastgoed- en hypotheekfraude heb ik even in één mand gegooid, maar uiteindelijk gaat het erom dat wij witwaspraktijken willen voorkomen. Recent hebben wij hier in de Kamer de politie ontvangen, net als de banken, de notarissen en de stichting die helpt bij de bestrijding van hypotheekfraude. Zij hebben een plan ingediend. Dat wordt volgens mij ook bij Financiën besproken. Mijn verzoek aan de minister is om daar echt bovenop te zitten, want ik denk dat dit hem gaat helpen bij de aanpak van ondermijnende criminaliteit en het creëren van veilige wijken. Dat zal een oud-burgemeester direct aanspreken.

De **voorzitter**:

Dank. Mevrouw Michon-Derkzen.

Mevrouw **Michon-Derkzen** (VVD):

Dank, voorzitter. Ik dank de minister hartelijk. Het is goed om te zien hoezeer hij al in dit onderwerp zit, terwijl hij eigenlijk pas net minister is. Dank daarvoor.

De groene boa moet gewoon voldoende bewapend zijn werk kunnen doen. Ik hoop dat dat goed is doorgekomen. Dat is juist ook een taak van de werkgever. Die wil dat graag organiseren. Het kan niet zo zijn dat de bureaucratie dat tegenhoudt.

Dan de aanpak van explosieven en het tegengaan van illegaal vuurwerk. Ik begrijp goed dat dit in het plan van aanpak zit dat onderdeel is van de hele aanpak om te stoppen met vuurwerk tijdens oud en nieuw. Maar wanneer krijgt de Kamer dat plan van aanpak, vraag ik in tweede termijn nog aan deze minister. Daar ben ik zeer benieuwd naar, ook omdat iedereen denkt dat het een grote toestand wordt bij het komende oud en nieuw, maar het dan volgend jaar over is. Ik hoor daar graag meer over.

Voorzitter, tot slot. In juni 2024 heb ik een motie ingediend over de NSOC. Dat is een club in Zeeland die fenomeenanalyses uitvoert. Ik ben altijd zeer sceptisch over de toegevoegde waarde. Ik wil de minister vragen naar de voortgang van de uitvoering van deze motie.

Dank u wel.

De **voorzitter**:

U bedankt. De heer Aardema.

De heer **Aardema** (PVV):

Dank, voorzitter. Dank aan de minister voor zijn beantwoording en voor de min of meer gedane toezegging dat hij gaat duiken in het verhaal van de bevorderingsstop van hoofdagenten naar brigadiers. Dat zijn nou juist de mensen die in de operationele sterkte zitten. Zij verrichten de noodhulp en de wijkdienst. Volgens mij moeten we heel zuinig op hen zijn en geen frustratie veroorzaken. Dat dreigt nu wel een beetje te gaan gebeuren. Dus alvast dank aan de minister nu hij daar in gaat duiken en ons daarover op korte termijn een antwoord zal geven.

Dan nog even over de kroongetuigen. Ik kan mij concrete situaties voorstellen waarin een deal wordt gesloten, maar als je in een deal eenmaal a hebt gezegd, dan moet je vervolgens b, c en d gaan doen. Dat is het probleem met het sluiten van zo'n deal: je kunt niet meer terug. Wat nu als het volgens de risicoanalyse die in het begin wordt gemaakt, wel een beetje mee zal vallen en de deal met een kroongetuige wordt gesloten, maar de risico's gaandeweg toenemen en de capaciteit in het stelsel juist afneemt? Dan heb je dus wel een probleem. Misschien wil de minister dat ook even meenemen in zijn beschouwing over het nieuwe systeem.

Dank u wel.

De **voorzitter**:

Hartelijk dank. Dan is het woord aan de minister voor zijn tweede termijn.

Minister **Van Oosten**:

Dank u wel, voorzitter. De heer Koops heeft een tweeminutendebat aangevraagd. Dat gaan we meemaken. Dank u wel.

Mevrouw Mutluer vroeg nog naar de woningcorporatie. Ik kan u melden dat een constructief gesprek heeft plaatsgevonden met Aedes. Dus ja, dat heeft plaatsgevonden.

Mevrouw **Mutluer** (GroenLinks-PvdA):

Mogen we daar een terugkoppeling van ontvangen?

Minister **Van Oosten**:

Ja, die gaat u schriftelijk krijgen en wel in de halfjaarbrieven. Uw andere punt was witwassen. U mag van ons aannemen dat we daar bovenop zitten.

Mevrouw Michon-Derkzen vroeg naar de NSOC, de Nationale Samenwerking tegen Ondermijnende Criminaliteit. Die is conform de motie opgeheven.

De heer Aardema. Het plan van aanpak inzake het handhavingsplan vuurwerk zult u begin november krijgen. Dat ziet ook op het aanstaande oud en nieuw. Dat moet u dus wel krijgen, want anders zijn we te laat. Het heeft natuurlijk in het bijzonder ook betrekking op het jaar daarna. Dat gaan we dus bespreken met elkaar.

Ik heb al de nodige toezeggingen gedaan ten aanzien van de kroongetuigen. Althans, toezeggingen gedaan ... We gaan die wet gewoon behandelen, en daar passen al deze vragen natuurlijk bij. Dan kunt u ook gewoon beoordelen of u het verantwoord vindt of wenselijk acht om een verbreding -- zo noem ik het maar even -- van deze wet op dat punt te realiseren. Die vragen passen daar ook bij, maar dan zou ik menen: wel met inbegrip van de reactie van de diverse instanties die we nu aan het bevragen zijn.

Meneer de voorzitter, volgens mij heb ik hiermee alle vragen beantwoord.

De **voorzitter**:

Daar dank ik u hartelijk voor.

Wij noteren dat de heer Koops een tweeminutendebat heeft aangevraagd. Dat plannen we inderdaad nog het liefst in voor het reces. Dat zullen we laten weten, maar dat is een plenair debat, dus ik ga daar niet over. Dat zal de heer Koops begrijpen. We zullen hem in elk geval als eerste spreker noteren.

Er zijn een aantal toezeggingen gedaan. Die loop ik graag met de minister en met de leden door om te kijken of we ze goed hebben genoteerd.

- Allereerst. De minister zal voor het einde van dit jaar de resultaten van de campagne "Vreemd of verdacht?" met de Kamer delen.

Ik zie de minister knikken. Er komt geen commentaar van de leden. Dan zal die goed genoteerd zijn.

- De tweede is dat de minister de Kamer voor het verkiezingsreces informeert over de uitkomsten van de boa-beschouwing.

Dat is ook correct.

- De minister stuurt eind van het jaar een beleidsreactie op het WODC-rapport over het civiel verbod op outlaw motorcycle gangs naar de Kamer.

Dat is ook correct.

- De minister stuurt de uitvoeringstoets samen met het wetsvoorstel over de verbetering kroongetuigenregeling naar de Kamer.

Ja, ook geknik.

- De minister stuurt het handhavingsplan vuurwerk in november naar de Kamer.

Hartelijk dank. De heer Aardema is daar ook tevreden mee.

- De minister stuurt een halfjaarbrieft waarin hij ingaat op a de kennisdeling onder gemeenten vanuit het programma Preventie met Gezag, b de motie over de rol van de Kamer van Koophandel in vastgoedfraude en c de motie over gegevensindeling, en een terugkoppeling zal geven van het gesprek met de corporatie Aedes.

De minister knikt. Dan vragen we alleen nog welke termijn we daaraan mogen hangen. Ik hoor de minister "de halfjaarbrieft" zeggen. Oké. Hartelijk dank. Meneer Koops, u wilt wat zeggen?

De heer **Koops** (NSC):

Ook is toegezegd dat de uitvoeringstoets gelijktijdig met het wetsvoorstel naar de Kamer komt.

De **voorzitter**:

Zeker. Die hebben we genoteerd. Meneer Aardema, aan u het woord.

De heer **Aardema** (PVV):

Ik zie de minister ook kijken. Misschien wil hij nog iets zeggen over het verhaal over de bevorderingsstop.

De **voorzitter**:

Ja. Dat heb ik hier genoteerd. Die ga ik even voorlezen. Daar zijn we nu bij aangekomen.

- De minister stuurt op korte termijn meer informatie over de bevorderingsstop van hoofdagenten.

Minister **Van Oosten**:

Dan moet ik u teleurstellen, want dat wilde ik meenemen naar het volgende debat over de politie. Ik weet even niet wat daarvan de agenda is, maar die hebben we. Voor die tijd krijgt u daar informatie over.

De heer **Aardema** (PVV):

Dank u wel.

De **voorzitter**:

Oké. Zijn de leden tevreden met de uitwerking van deze toezeggingen? Het woord is aan de minister.

Minister **Van Oosten**:

Ik wil nog een opmerking maken over de uitvoeringstoets waar de heer Koops naar vraagt. Ik wil het even precies zeggen. De uitvoeringstoets maakt deel uit van de consultatie. Met andere woorden: die wordt dus in de stukken verwerkt. Ik zeg dit even zodat we niet op iets anders zitten te wachten.

De **voorzitter**:

Ik neem aan dat dat akkoord is. Goed. Dan zijn we aan het einde gekomen van dit commissiedebat. Ik dank de minister voor zijn komst naar de Kamer. Ook aan zijn ondersteuning natuurlijk alle dank. Ik dank het publiek voor het

bijwonen van deze sessie. En ik dank natuurlijk onze leden en ik dank onze eigen ondersteuning voor de koffie. Ik sluit dit commissiedebat.

Sluiting 16.27 uur.